Ազգ
Azg
armenian daily
14 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2004 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 2(2927)

Պենտագոնում քննարկվում են Սիրիային ռազմական հարվածներ հասցնելու ծրագրեր

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 13 ՅՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԷՊԱՆ: ԱՄՆ-ի պաշտպանության նախարարությունում քննարկվում են Սիրիայի դեմ զինված ակցիայի ծրագրեր: Ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, «Մայամի հերալդ» թերթը գրում է երեք չնշվող պաշտոնական անձանց վկայությունները, որ Պենտագոնի քաղաքացիական ղեկավարությունը հակված է մի շարք ռազմական միջոցների, որոնք չեն հասնի լայնամասշտաբ ներխուժման: Խոսքը սիրիական օբյեկտներին օդից հասցնելիք պատժիչ հարվածների մասին է, ինչպես նաեւ սահմանով ԱՄՆ-ի զինված ուժերի սահմանափակ արշավի: Նման ծրագրերի հեղինակները կցանկանային պատժել Դամասկոսի կառավարությանը նրա համար, որ նա իբր շարունակում է սատարել պաղեստինյան ահաբեկչական խմբավորումներին եւ թույլ տալիս իսլամական զոհայիններին հասնել Իրաք, որտեղ գործեն այնտեղ ընդդեմ օկուպացիոն ուժերի: Ինչպես ընդգծում են լավատեղյակ աղբյուրները, նախագահ Բուշի բարձրաստիճան օգնականները ներկայումս վարում են «աշխույժ քննարկումներ» այն առնչությամբ, թե հատկապես ինչպիսին պետք է լինի ուղեգիծը Սիրիայի նկատմամբ: Այդ տեղեկությունների համաձայն, ուժային գործողությունների կողմնակիցների դիրքորոշումը առայժմ գերակշռող չէ: Նրանց, ինչպես հավաստվում է, դիմակայում են Սպիտակ տան եւ պետդեպարտամենտի ներկայացուցիչները, ինչպես նաեւ պրոֆեսիոնալ զինվորականները ԱՄՆ-ի զինված ուժերի շտաբների պետերի կոմիտեից: Ըստ նրանց ամերիկյան զորքերի գործերն առանց այդ էլ շատ-շատ են Իրաքում:

Թանկացումները համատարած բնույթ են ստանում

Ուրվագծի մեռանդունները ջիպեր դառնան, ջիպերը՝ ինքնաթիռներ

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Երեկ մայրաքաղաքի վաճառակետեր այցելած գնորդները բախվեցին թանկացումների հերթական ալիքին: Գրեթե առանց բացառության բարձրացել են բոլոր մթերատեսակների գները: Ծանոթ խանութպաններից մեկը (որը բազմիցս խնդրեց չհրապարակել ոչ վաճառասրահի հասցեն, ոչ էլ իր անունը) հաճախորդների առաջ «արդարանալու» յուրօրինակ մեթոդ էր գտել. մթերքների նախկին գների կողքին փակցրել էր նաեւ դրանց նոր, մեծածախ գները: Վաճառասրահների մեծամասնությունը ատրանք հայթայթում է «Սուրմալու» մեծածախ առեւտրի հանրահայտ կետից: «Ազգ»-ի խնդրանքով հիշատակված սրահի տնօրենը ներկայացրեց բոլոր ապրանքների ընդամենը 2 օրում աննախադեպ թռիչք ապրած արժեքները: Թանկացել է պարսկական ու ռուսական բուսական յուղի ողջ տեսականին: «Շչեդրի դար» ձեթի արկղը դեռ նախօրեին 9 հզ. դրամ արժեր, այսօր դարձել է 9800-9900 դրամ: 1 շիշ «Գոնչե» ձեթի մեծածախ գինը 490-495 դրամից դարձել է 580-600 դրամ: Նույն տրամաբանությամբ թանկացել են «Աֆսար», «Նազ», «Իդեալ» եւ մյուս ձեթերը: Համապատասխանաբար մանրածախ առեւտրի կետում դրանց գները բարձրացել են 100 դրամով: Հաջորդաբար բարձրացել են առաջին անհրաժեշտության բոլոր մթերքների ու ապրանքների գները: «Վալիո» կարագի 1 տուփի մեծածախ գինը 360 դրամ էր, հիմա այն ներկայացվել է 390-400 դրամով: «Յոգուրդ»-ների 1 տուփը թանկացել է 15-20 դրամով:

Տես # էջ 3

ՆԱՏՕ-ԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ինչո՞ւ հայ զինվորականները ճիշտ ժամանակին չհասան Բաքու

Մութ պատմություն, անհասկանալի մեկնաբանություններ

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

«Ազգը» երեկվա համարում ցավալի սխալ էր թույլ տվել՝ գրելով, թե հունվարի 13-ին հայկական զինվորական պատվիրակությունը՝ գնդապետ Սուրադ Իսախանյան, փոխգնդապետ Ալբերտ Բաղդադյան, կապիտան Արմեն Մարտիրոսյան, արդեն ժամանել է Բաքու, որտեղ հունվարի 13-15-ն անց է կացվում ՆԱՏՕ-ի «Գործընկերություն հանուն խաղաղության» ծրագրի «Համատեղ լավագույն ջանք-2004» զորավարժությունների նախնական պլանավորման կոնֆերանսը:

Ներողամտություն հայցելով ընթերցողներից՝ պետք է նշենք, որ մեր տեղեկատվության համար հիմք էր ծառայել ՀՀ ՊՆ մամլո հաղորդագրությունը, որում նշվում էր. «Այսօր՝ հունվարի 12-ին երկու հայ սպաներ եւ մեկ քաղաքացիական մեկնել են Բաքու»: Մենք հիմք էինք ընդունել տրամաբանությունը. մեկ օրում Երեւանից Բաքու հասնել հնարավոր է:

Պարզվում է, հայ սպաները Բաքու են ուղեւորվել Երեւան-Ստամբուլ, Ստամբուլ-Բաքու չվերթով: Բայց քանի որ, անհասկանալի պատճառներով, Երեւանից Ստամբուլ մեկնող ինքնաթիռը մոտ երկու ժամ ուշացնելով է թռել, հայ սպաները ուշացել են Ստամբուլ-Բաքու չվերթից եւ գիշերել Ստամբուլում:

Հայկական պատվիրակությունը Բաքու մեկնելու համար ընտրել էր Ստամբուլը, որովհետեւ, ինչպես նշեց ՀՀ ՊՆ մամուլի քարտուղար Սեյրան Շահսուվարյանը, «Ստամբուլն ընտրել ենք ժամանակային առումով, այդ պահին ամենահարմար ուղին էր»: Թերեւս հայ սպաները կարող էին Բաքու հասնել նաեւ Թբիլիսիով կամ Մոսկվայով, ինչը դատելով չվացուցակից, առավել նախընտրելի ուղի կարող էր լինել:

Թուրքական կողմը որեւէ բացատրություն չի տվել «Հայկական ավիաուղիներին», թե ինչ պատճառով է Երեւանից Ստամբուլ մեկնող ինքնաթիռը երկու ժամ ուշացել: Գնդապետ Շահսուվարյանն ասաց, որ հայ սպաները Ստամբուլից Բաքու կմեկնեն հունվարի 13-ի երեկոյան, ինչը նշանակում է, որ նրանք հարեւան Ադրբեջանի մայրաքաղաքում կլինեին երեկ կեսօրից հետո:

Տես # էջ 2

Ռուդոլֆ Խաչատրյանին հանձնվեց «Մովսես Խորենացի» մեդալ

Անցած 2003 թվականը հայ-ռուսական մշակութային շփումների առումով թերեւս առավել հագեցածն էր վերջին տասնամյակում: Մեծ շուքով նշվեց Արամ Խաչատրյանի 100-ամյա հոբելյանը, տեղի ունեցան բազմաթիվ միջոցառումներ երկու երկրների արվեստի վարպետների մասնակցությամբ: Այդ ակտիվությունը արժանավույնս գնահատվեց թե Ռուսաստանում, թե Հայաստանում: Մասնավորապես, ՀՀ նախագահը պետական պարգեւների արժանացրեց Ռուսաստանում բնակվող մեր անվանի հայրենակիցներին:

Օրերս Մոսկվայում ՀՀ դեսպանատանը դեսպան Արմեն Սմբատյանը «Մովսես Խորենացի» մեդալ հանձնեց անվանի նկարիչ Ռուդոլֆ Խաչատրյանին: Շնորհավորելով նրան, դեսպանը վստահություն հայտնեց, որ Ռուսաստանի գեղարվեստի ակադեմիայի ակադեմիկոսը կշարունակի կտավներ արարել ու փառաբանել հայ կերպարվեստը:

Շնորհակալություն հայտնելով Հայաստանի պետական պարգեւին արժանանալու պատվի համար Ռ. Խաչատրյանը նշեց, որ մոտ ապագայում կծգտի անպայման անհատական ցուցահանդեսով ներկայանալ հայրենակիցներին:

ՌՈՒԲԵՆ ՄԱՐՏԻԿՅԱՆ
Մոսկվա

Բրիտանիայի «Դոկտոր Մահը» ինքնասպան եղավ

Մեծ Բրիտանիայի պատմության մեջ ամենահայտնի սերիական մարդասպան Հարոլդ Շիփմանը երեկ կախված է գտնվել իր բանտախցում: Անցյալ տարի նա դատապարտվել էր բազմակի ցմահ բանտարկությունների՝ առնվազն 15 հիվանդների դաժան կարգով ապացուցված սպանության համար, թեեւ ենթադրվում է, որ նրա զոհերի թիվն անցնում է 213-ը:

Մասնագիտությամբ բժիշկ 57-ամյա Շիփմանը, որը Մեծ Բրիտանիայում հայտնի էր «Դոկտոր Մահ» մականունով, իր զոհերին ընտրում էր անհույս հիվանդ ծերունիների շարքից: Կամավոր մահվան՝ յութանազիա կիրառումով նա քմծացուցի միջոցով սպանում էր նրանց եւ հետագայում տիրանում հանգուցյալների ժառանգությանը: Անկասկածության մարմինները ոճրագործին բացահայտել էին մահվան բազմաթիվ վկայականների տակ նրա անունը հայտնաբերելով:

Ալիեւը գնում է Պուտինի մոտ

Փետրվարի առաջին տասնօրյակում տեղի կունենա Իլհամ Ալիեւի պաշտոնական այցը Մոսկվա, հաղորդում է ադրբեջանական «Լիդեր» հեռուստաընկերությունը: Ադրբեջանի նախագահի աշխատակազմի միջազգային կապերի պատասխանատու Նովրուզ Մամեդովը հայտնել է, որ այցի ընթացքում կստորագրվեն մի շարք քաղաքական եւ տնտեսական համաձայնագրեր: Երեկ Մոսկվայում ՌԴ վարչապետ Միխայիլ Կասյանովը հանդիպել է Ադրբեջանի առաջին փոխվարչապետ Աբբաս Աբբասովին:

«Ծայրահեղական հրեաները հայհոյում եւ թքում են հայերի վրա»

Երուսաղեմի հայոց պատրիարք Թորգոմ արք. Մանուկյանը Իսրայելի ներքին գործերի նախարար Աբրահամ Պորազին գանգատվել է, թե «ծայրահեղական հրեաները հայհոյում եւ թքում են հայերի վրա, երբ մեր ժողովուրդն անցնում է փողոցով», հունվարի 13-ին գրում է իսրայելական «Հաարեց» թերթը: Թորգոմ սրբազանը ծայրահեղական հրեաների արարքի մասին նախարար Պորազին տեղեկացրել է վերջինիս՝ Իսրայելի քրիստոնյա համայնքների հետ հանդիպման ընթացքում: Երբ Պորազը ոստիկանության սպաներին հարցրել է, թե ինչու համապատասխան քայլեր չեն ձեռնարկում, որպեսզի ծայրահեղական հրեաները չանարգեն հայ պատրիարքին եւ հայությանը, սպաները պատասխանել են, թե միջոցների բացակայության պատճառով չեն կարող հսկել յուրաքանչյուր վանականի:

ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Հին-նոր ընդդիմություն եւ նորանոր թերթեր

Վերջերս շրջանառվող լուրերն այն մասին, թե Ռ. Քոչարյանի վարչակարգին ընդդիմադիր ուժերը համախմբվում են, ըստ երեւույթին հաստատվում են: Խոսքը վերաբերում է ոչ միայն «Արդարություն» դաշինքի առավել մարտականորեն տրամադրված հատվածի եւ ՀՀՇ-ական ու կոմունիստական որոշ շրջանակների միջեւ վերաշխուժացած շփումներին, այլեւ հին, նոր եւ նորագույն քաղաքական մի շարք գործիչների միջեւ ստեղծված, որոշ դեմքերում՝ վերականգնված համագործակցությանը: Քաղաքական դիտորդները դրանով են բացատրում, ասենք, ՀՀ առաջին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ցուցաբերած՝ առայժմ ոչ երեւութական ակտիվությունը: Նրանք չեն բացառում նոր կազմվելիք ընդդիմության ղեկավարի դիրքերում ՀՀ նախկին նախագահի հայտնվելն այժմ, երբ Ստեփան Դեմիրճյանի իմիջը սկսել է խամրել: Դիտորդներն այդ ընդդիմության ղեկավար շարքերում տեսնում են նաեւ «Նոր դար» նորակազմ կուսակցության ղեկավար Արամ Կարապետյանին, ինչպես նաեւ, անշուշտ, Արամ Զավենի Սարգսյանին եւ Կոմկուսի որոշ դեմքերին:

Այս վարկածին ուժ է տալիս այն հանգամանքը, որ շուտով Հայաստանի տպագիր մամուլի խայտաբղետ շուկայում կհայտնվեն միանգամից 2 նոր օրաթերթեր, երկուսն էլ շեշտված ընդդիմադիր կեցվածքով, որոնցից առաջինի խմբագիրը կլինի օրերս շաբաթաթերթի վերածված «Այբ ֆե» օրաթերթի խմբագիր Վաչակ Դարբինյանը, իսկ մյուսը կդառնա Արամ Կարապետյանի կուսակցության պաշտոնաթերթը:

Սա նշանակում է երկու բան: Առաջին՝ նյութական նոր ռեսուրսներ են ի հայտ եկել Հայաստանի քաղաքական ասպարեզում, եւ երկրորդ՝ գոյություն ունեցող ծայրահեղ ընդդիմադիր թերթերն այլեւս վստահություն չեն ներշնչում երկրի ապագա ընդդիմությանը՝ դրանք չափից շատ են տարբեր գործառնությունների մեջ մխրճվել:

Ակնկալվում է, որ հին, նոր եւ նորագույն ընդդիմությունն ավելի հստակ կերպարանք կստանա առաջիկա փետրվար ամսին, երբ խորհրդարանում վերածածվի Ռ. Քոչարյանի վստահության հանրաքվեի հարցը:

85-2005

Օդանավակայանի նոր մասնաշենքը 3 տարում

Օդանավակայանի նոր մասնաշենքի նախագիծը եւ իրականացման փուլերը երեկ լրագրողներին ներկայացրեցին «Արմենիա» միջազգային օդանավակայաններ» ընկերության կոմերցիոն տնօրեն Խուան-Պաբլո Քեչիջյանը եւ ճարտարապետ Պաբլո Օրսին:

Առաջին փուլն իրականացվում է ներկայումս: Այն ուղղված է ներկա մասնաշենքի վերանորոգմանն ու սպասարկման որակի բարձրացմանը, թռիչքուղու, VIP մասնաշենքի բարելավմանը: Հիմնական աշխատանքները պետք է իրականացվեն երկրորդ փուլում: Ինչպես տեղեկացրեց նախագծի հեղինակ Պաբլո Օրսին, նոր մասնաշենքը կկառուցվի ներկա մասնաշենքի եւ VIP մասնաշենքի միջեւ: Այստեղ կտեղափոխվի օդանավակայանի ժամանման սրահը, վիզաների գոտին, սահմանապահների անցակետը: Այն կունենա 20 հազ. քմ տարածք: Ներկայիս մասնաշենքում է մնալու հաշվառման սրահը, որտեղ գործելու են հաշվառման 21 սեղանները եւ մեկնման սրահը:

Երրորդ հեռանկարային փուլը նախատեսում է եւս մեկ մասնաշենքի կառուցում եւ մնացած ծառայությունների տեղափոխում այստեղ: Լինելու է մեքենաների նոր կանգառ, հաշվառման նոր սրահ: Օդանավակայանի ամբողջ համալիրը նախատեսված կլինի տարեկան 3 մլն ուղեւորի սպասարկման համար: Սպասարկման մակարդակը պետք է լինի C կարգի, ինչն ամենաօպտիմալ մակարդակն է միջազգային չափանիշներով:

Երկրորդ փուլի իրականացումը կտեւի 3 տարի, որի համար կներդրվի մոտ 50 մլն դոլար: Ըստ կոմերցիոն տնօրենի, այս նախագիծը ներկայացվել է Հայաստանի կառավարությանը, եւ սպասում են հաստատման: Մեր հարցին, թե «կառավարությունն արդեն հաստատել է նոր օդանավակայանի մաստեր-պլանը եւ ի՞նչը պետք է հաստատվի հիմա», ընկերության իրավաբան Արմեն Տեր-Տաճատյանը ասաց, որ խոսքը ոչ թե կառավարության նոր որոշման ընդունման, այլ նախագծի առանձին բաղադրիչների հաստատման մասին է: Այդուհանդերձ, նրա եւ կոմերցիոն տնօրենի խոսքերը ակնհայտորեն հակասում էին մեկը մյուսին:

«Ուրիշ ի՞նչ օդանավակայաններ է նախագծել «Զվարթնոցի» նոր մասնաշենքի ճարտարապետը» հարցին Պաբլո Օրսին պատասխանեց, որ իր մասնակցությամբ նախագծվել են Բուենոս-Այրեսի 2 գլխավոր եւ Կորդոբայի օդանավակայանները: Իսկ այն կազմակերպությունը, որտեղ աշխատում է Պաբլո Օրսին, 33 օդանավակայան է նախագծել եւ նոր օդանավակայաններ պետք է կառուցի Ուրուգվայում եւ Էկվադորում:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Կինոթատրոն «Երեւանը» այսօրվանից կբացի դռները

Երեւանցիները շատ են սիրում ժամադրվել կինո «Երեւանի» դիմաց, որտեղ ուղղակի անհնար է միմյանց կորցնելը: Սակայն ֆիլմ դիտելու նպատակով տարիներ առաջ այս կինոթատրոն գալիս էին միմիայն էրոտիկ ֆիլմերի սիրահարները, որովհետեւ հիմնականում ցուցադրվում էին այդ բնույթի ֆիլմեր: Տարիներ առաջ, որովհետեւ արդեն 3 տարի կինոթատրոնը չէր գործում՝ կապիտալ վերանորոգման պատճառով: Ահա թե ինչու կինոթատրոնի նախկին քարուքանդ ու անհրապույր տեսքն այլեւս չկա, եւ այսօրվանից «Երեւանը» նոր տեսքով ու որակով կներկայանա կինոյի երկրպագուներին: Նախկին կինոբարի փոխարեն կառուցվել է 40 տեղանոց նոր կինոդահլիճ, որը հագեցած է ժամանակակից սարքավորումներով:

Անշուշտ, էրոտիկ ֆիլմերի սիրահարներն այստեղ ժամանակ անցկացնելու մեծ ակնկալիքներ ունեն, սակայն շտապենք տեղեկացնել, որ նրանք հուսախաբ պիտի լինեն:

«Էրոտիկ ֆիլմեր այստեղ այլեւս չեն ցուցադրվի, լիովին հրաժարվել ենք դրանցից, որովհետեւ չենք կամենում այդպիսի համբավ ունենալ: Կցուցադրենք տարբեր բովանդակության նոր ֆիլմեր, բոլորին գոհացնելու համար», ասում է կինոթատրոնի փոխտնօրեն Սարգիս Կարապետյանը:

Բացի նոր դահլիճից, առաջին հարկում բացվել է նաեւ «Կարաոկե» բարը, որն աչքի է ընկնում ժամանակակից ձեւավորմամբ: Կինոթատրոնի երկրորդ հարկում, ուր արդեն գործում է գեղեցկության սրահը, առաջիկայում նախատեսվում է բացել քաղաքի ամենամեծ ինտերնետ ակումբը:

Ի տարբերություն մյուս կինոթատրոնների, որտեղ տոմսերի արժեքը 500-2500 դրամ է, «Երեւանում» դրանց գինը կայուն է՝ 1000 դրամ, անկախ տեղերից եւ ցուցադրության ժամերից:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Արմենտել»-«Բարի լոտո» պայմանագրի բջջային քարտերին վերաբերող դրույթը պետք է չեղյալ համարվի

ՀՀ տնտեսական դատարանը երեկ բավարարեց ՀՀ տնտեսական մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովի հայցն ընդդեմ «Արմենտելի» եւ վերջինից պահանջեց չեղյալ համարել «Բարի լոտո» վիճակախաղի կազմակերպիչ «Էս տե» ընկերության հետ կնքած պայմանագրի իզի քարտերի վերաբերյալ դրույթները: Դատարանը նաեւ որոշել է 5 մլն դրամ բռնագանձել «Արմենտելից» հօգուտ պետբյուջեի: Այդ մասին տեղեկացանք հանձնաժողովի լրատվական ծառայությունից:

Հիշեցնենք, որ հեռահաղորդակցության ոլորտի մենաշնորհ ունեցող ընկերության առջեւ նման պահանջ հանձնաժողովը առաջադրել է դեռեւս անցյալ տարի՝ «Արմենտելի» հիշյալ գործարքը գնահատելով որպես գերիշխող դիրքի չարաշահում: Հանձնաժողովի պահանջը ընկերությունը պետք է կյանքի կոչեր մինչեւ դեկտեմբերի 31-ը, ինչը սակայն չի կատարվել: Նշենք նաեւ, որ «Արմենտելի» եւ «Էս տե» ընկերության միջեւ կնքվել էր 3 հզ. իզի քարտի տրամադրման պայմանագիր, ինչի պատճառով սպառողներն այլ կերպ, քան լոտոյի միջոցով չէին կարող ձեռք բերել այդ քարտերը: Մինչ հանձնաժողովի կողմից այս հարցին անդրադառնալը, «Բարի լոտոյի» միջոցով արդեն իրացվել էր 1500 իզի քարտ:

Ա. Մ.

Հայաստանի ընդդիմությունն ուսումնասիրում է վրացական հեղաշրջման փորձը

Վստահություն ներշնչող տարբեր աղբյուրներից **«Ազգը»** տեղեկացել է, որ Հայաստանի ընդդիմությունն ուսումնասիրում է վրացական թավշյա հեղափոխության փորձը եւ հավանականություններ ունի դա ներմուծելու Հայաստան: Ինչպես հայտնի է, 2003 թ. աշնանը Վրաստանի ընդդիմադիր մի շարք գործիչներ, այդ թվում՝ Միխայիլ Սաակաշվիլին, Զուրաբ Ժվանիան, Գեորգի Բարամիձեն Սորոսի հիմնադրամի ֆինանսական աջակցությամբ մեկնել էին Բելգրադ՝ տեղում ծանոթանալու Հարավսլավիայի պետական հեղաշրջման փորձին, երբ իշխանությունից հեռացվեց Սլոբոդան Միլոշեւիչը: Մեր աղբյուրները նշում են, որ այդ ընթացքում Բելգրադ են մեկնել նաեւ Ռոբերտ Քոչարյանին ընդդիմադիր քաղաքական որոշ դեմքեր:

2003 թ. աշնանը սերբական «Օտպոր» երիտասարդական շարժման ակտիվիստները ժամանեցին Թբիլիսի եւ երեք օր վրացական «Կմարա» ուսանողական շարժման մոտ հազար ակտիվիստների փոխանցեցին իրենց փորձը՝ երկրի իշխանություններին տապալելու գործընթացում ինչպես օժանդակել ընդդիմությանը: Եռօրյա հավաքներին մասնակցել են նաեւ երիտասարդներ Հայաստանից:

Հայաստանից Բելգրադ մեկնած ընդդիմադիր գործիչների մի քանիսի անունները մեզ հայտնի են, սակայն կոնկրետ անուններ չենք տպագրի, քանի դեռ տեղեկատվությունը ամբողջական չէ: Հավելենք միայն, որ մեր աղբյուրները չեն նշում Ստեփան Դեմիրճյանի անունը:

Դավիթ Շահնազարյանը ճաշել է Միխայիլ Սաակաշվիլու հետ

Հունվարի 9-ի համարում «Առավոտ» օրաթերթը գրել էր, որ «դեկտեմբերի 27-29-ը վրացական կողմի հրավերով տեղի է ունեցել ՀՀՇ պատվիրակության՝ Դավիթ Շահնազարյանի եւ Խաչատուր Քոքոբելյանի այցը Թբիլիսի: Այցի շրջանակներում տեղի է ունեցել հանդիպում Միխայիլ Սաակաշվիլու հետ»:

Այս տեղեկատվությունը համապատասխանում է իրականությանը, մյուս կողմից հարկ ենք համարում որոշ ճշգրտումներ մտցնել: Նախ, վրացական կողմը պրն Շահնազարյանին եւ պրն Քոքոբելյանին չի հրավիրել որպես ՀՀՇ անդամների: Երկրորդ, «վրացական կողմ» ասելով, չպետք է հասկանալ պաշտոնական Թբիլիսի:

Վրաստանում գործող «Հակամարտությունների եւ բանակցությունների միջազգային կենտրոն» ոչ կառավարական կազմակերպության ղեկավար Գեորգի Խուցիշվիլին **«Ազգի»** հետ զրույցում նշեց, որ անդրկովկասյան երեք հանրապետությունների ներկայացուցիչների միջեւ հաճախ են կազմակերպվում եռակողմ հանդիպումներ: «Այս անգամ Հայաստանից հրավիրվել էին Շահնազարյանն ու Քոքոբելյանը, իսկ Ադրբեջանից՝ այդ երկրի խորհրդարանի պատգամավորներ Ասիմ Մոլազադեն եւ Անար Մամեդխանովը», ասաց Խուցիշվիլին:

Հանդիպման մասնակիցներին ընդունել է Միխայիլ Սաակաշվիլին, եւ քանի որ հանդիպումը համընկել է ճաշի ժամին, որոշվել է միասին ճաշել: «Բայց դա գործնական հանդիպում էր, որը տեւեց երկու ժամ», ասաց Խուցիշվիլին: Զրուցակիցները մասնավորապես անդրադարձել են Վրաստանի «թավշյա» հեղափոխությանը եւ «հետթավշյա» զարգացումներին:

Թ. Հ.

Ինչո՞ւ հայ զինվորականները ճիշտ ժամանակին չհասան Բաքու

Սկիզբը էջ 1

Անհասկանալի է մնում նաեւ, թե ինչու է հայկական կողմն Ադրբեջան սպաներ ուղարկելու նպատակով Թբիլիսիում Ադրբեջանի դեսպանությունից մուտքի արտոնագրեր ստանալու դիմում ներկայացրել, երբ, համաձայն 1992 թ. Բիշքեկի համաձայնագրի, Հայաստանի քաղաքացիներին Ադրբեջան մեկնելու համար մուտքի արտոնագրեր հարկավոր չեն: Պրն Շահումվարյանն ասաց, որ մուտքի արտոնագիրը վիզան չէ, այլ այն կնիքը, որ օդանավակայանում դրվում է քաղաքացու անձնագրում: Սակայն եթե խոսքը դրոշմակնիքին է վերաբերում, ապա դեսպանությունը սովորաբար նման գործառույթներ չի իրականացնում:

ՀՀ ԱԳՆ վիզաների բաժնի վարիչ Հրաչ Հովհաննիսյանն ասաց, որ մուտքի արտոնագիրը վիզան է, ինչը «բացարձակապես պետք չէ Հայաստանի քաղաքացիներին՝ Ադրբեջան մեկնելու համար»: «Այս պատմությունն ինձ համար նույնպես անհասկանալի է եւ մութ», ասաց Հովհաննիսյանը: Վերջինիս ասելով, Ադրբեջանի քաղաքացիների՝ Հայաստան ժամանելու համար եւս վիզա պետք չէ, «օդանավակայանում դրոշմակնիք է խփվում» եւ վերջ: «2003 թ. հոկտեմբերին Հայաստան էր ժամանել ադրբեջանական պատվիրակություն, այս անգամ դրոշմակնիք չդրվեց նրանց անձնագրերում», ասաց Հովհաննիսյանը:

Ադրբեջանի արտգործնախարար Վիլայաթ Գուլիեւը հունվարի 11-ին Բաքվի ANS հեռուստաընկերությանն ասել էր, որ հայ սպաները Բաքվի օդանավակայանում վիզաներ չեն ստանա, քանի որ, իբր, Հայաստանն Ադրբեջանին որպես պետություն չի ճանաչում: Գուլիեւը նաեւ նշել էր, որ Թբիլիսիում Ադրբեջանի դեսպանությունը պարզապես փորձել է ստուգել հայ սպաների տվյալները, թե արդյոք նրանք մասնակցե՞լ են Ղարաբաղյան պատերազմին:

Մեզ մնում է պարզապես ենթադրել, որ հայկական պատվիրակությունը փորձել է մուտքի արտոնագիր ստանալ Թբիլիսիում Ադրբեջանի դեսպանությունից, որպեսզի ինչ-որ կերպ պատասխանատվությունը դնի ադրբեջանական կողմի վրա այն դեպքում, եթե հայ սպաների հետ Բաքվում տհաճ միջադեպեր արձանագրվեն:

Նշենք, որ այսպես կոչված Ղարաբաղի ազատագրական կազմակերպությունը նախապես սպառնացել էր դիմել քայլերի, որից հայ զինվորականները կզղջային Բաքու ժամանելու համար:

Կարելի է նաեւ ենթադրել, որ ադրբեջանական կողմը հերթական անգամ փորձել է դիվանագիտական աղմուկ բարձրացնել՝ միջազգային հանրության աչքին Հայաստանը ներկայացնելու որպես ագրեսոր պետություն՝ օգտագործելով ՆԱՏՕ-ի կոնֆերանսը: Մյուս կողմից, հայկական կողմը փորձում է գնալ հակաքայլերի՝ միջազգային հանրությանն ապացուցելու, որ Բաքուն չի ցանկանում Երեւանի հետ որեւէ հարաբերություն ունենալ անգամ ՆԱՏՕ-ի գործընկերության շրջանակներում:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԴ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի մէջ կամ օտարալեզու թարգմանութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

«Մկոյի» անտառը շարունակում է ավերվել

Բնակիչների ու քաղաքապետարանի մենամարտը նոր թափ է ստանում

Ընդամենը անցած դեկտեմբերին «Հաղթանակ» զբոսայգու արեւելյան հատվածում, Կարապետ Ուլնեցի եւ Դավիթ Անհաղթ փողոցների հարակից անտառային շերտում, որ նախկին անտառապահի անունով հայտնի է իբրեւ «Մկոյի անտառ», էկոլոգիական կազմակերպությունների եւ տարածքի բնակչության նախաձեռնությամբ, հատված հազարավոր ծառ ու թփի փոխարեն 1500 պտղատու ու դեկորատիվ տնկիներ դրվեցին: Սակայն հռչակված զբոսայգու այս հատվածը համառորեն մնում է դղյակների մարմաջով տարվածների տեսադաշտում: Այստեղ անկասկած ծրագրվում է էլիտար միկրոշրջանի հաջորդ առանձնատան կառուցումը:

Անտառամասի շարունակաբար նվազող կանաչի խնդրին արդեն անդրադարձել ենք մեր թերթի եւ օգոստոսյան, եւ դեկտեմբերյան համարներում: Այն ժամանակ սղոցի էին ենթարկվել Կարապետ Ուլնեցի 30 եւ 30ա շենքերին հարակից անտառամասի շուրջ 2000 ծառ ու թփեր: 2 օր առաջ **«Ազգի»** խմբագրությունը կրկին տագնապի ահազանգ ստացավ Կարապետ Ուլնեցի, Դր. Կանայան, Դավիթ Անհաղթ փողոցների բնակիչներից: Հունվարի 7-ին եւ 12-ին անհայտ անձինք բնակիչների աչքի առաջ բուլդոզերը գործի գցելով հողին են հավասարեցրել ելակի ու մոշի հսկայական տարածքները, խաղողի վազերն ու պտղատու ծառերը: Բացատի վերածված տարածքն արդեն հասել է նախկին Գործիքաշինական գործարանի մոտ: Թե ովքեր են իրականացնում անտառահատումը, շուրջ 1 տարի բնակիչներին չի հաջողվում պարզել: Ավերածություն իրականացնող փայտահատների պատասխանն անփոփոխ է՝ մեզ հանձնարարել են, մենք էլ կատարում ենք: Պտղատու ծառերն ու թփերը փրկելու բնակիչների հուսահատական ջանքերը պտուղներ չեն տալիս: Հողահատկացումները տնօրինող ատյանները պատասխանատվության մեղքը փոխադարձաբար փոխանցում են մեկը մյուսին: Մայիսի 22-ին քաղաքապետարանին հղած դիմում-բողոքին ի պատասխան խորհուրդ են տվել դիմել անշարժ գույքի կադաստրին: Վերջինս մերժողական պատասխան է տվել, պատճառաբանելով, թե ինքնակամ զբաղեցրած հողամասերի իրավական կարգավիճակի մասին օրենքի համաձայն հողակտորները մինչեւ 2001 թ. մայիսի 15-ը տարածքային ստորաբաժանման կողմից չեն հաշվառվել ու գրանցվել իբրեւ բնակիչների սեփականություն: Մինչ այդ, 2000 թ. քաղաքապետարանն էլ առաջարկել էր անորոշ ժամանակով դրանք հանձնել բնակիչների տնօրինությանը, պայմանով, որ հարկ եղած դեպքում պետք է վերադարձվեն: Բնակիչները չեն համաձայնել:

Պտղատու այգիները սեփական բազուկներով մշակած ու դրանց բարիքներից օգտվող շուրջ 200 ընտանիքների վրդովմունքը բացատրվում է մեկ այլ, քողարկված ապօրինությամբ եւս: Չնայած նրանց կողմից տարածքի վերականաչապատման վաղեմության ժամկետին (90-ական թթ. զանգվածային ծառահատումներից հետո նրանք միանաբար ծառատունկ կազմակերպեցին), առանց բնակիչների գիտության հողերը ներկայացվել են աճուրդային վաճառքի: Այդ մասին չեն տեղեկացրել, չնայած կադաստրի տարածքային ստորաբաժանման պատուհանները նայում են անտառայգուն ու հարակից շենքերին: Թեեւ ամեն ինչ իրականացվել է լավ մշակված սցենարով, բայց գործընթացը անսպասելիորեն շարունակում է բախվել բնակիչների համառ դիմադրությանը: 800-ից 1000 մետր բաժնեմասով հողակտորներից յուրաքանչյուրը, շրջապատը կենդանացնելու ու թթվածնով սնելու դերակատարումից բացի, մի ընտանիք է պահում՝ ծառերի համար դառնալով ապրուստի գլխավոր միջոցը:

Տարբեր ատյաններ ապարդյուն դիմելուց հոգնած, երբ բոլորը ձեւացնում են, թե իբր ուզում են օգնել, բայց ձեռքներին ճար չկա, բնակիչները հուսահատական հայտարարություններ են անում՝ պառկելու ենք այս հողի վրա, թող մեզ էլ տրորեն, անցնեն:

Իսկ մենք կրկին ստիպված ենք արձանագրել, որ ոչ մամուլի, ոչ հասարակական կազմակերպությունների ճիգերը որեւէ արդյունքի չեն հանգում: Չափից ավելի համառ ու ամուր պատ է հառնում նրանց առաջ: Անկախ այն բանից, թե իրավաբանորեն ում սեփականությունն է լինելու անտառայգու այս հատվածը (բնակիչների՞, ովքեր այն վերակենդանացրել ու մշակում են արդեն տասնամյակ ու կես, թե՞ ծառայելու է նորահարուստ մի պաշտոնյայի փառատենչ նկրտումներին), այս տարածքում կառուցապատումները համարժեք են հանցագործության: Այն համայնքի կանաչի միակ վտիտ օազիսն է, ուր ժամանակին հիմնվեց Հայրենական պատերազմում զոհվածների ծառուղին: Կանաչների միության ու բնակիչների հավաստմամբ՝ արդեն իսկ հատումների ընդհանուր խրախճանքին զոհ է գնացել 5000 ծառ ու թուփ:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Թանկացումները համատարած բնույթ են ստանում

Սկիզբը էջ 1

Թանկացումների հորձանքում հայտնվել են նաեւ բրինձը, կարագը, խտացրած կաթը, հավի բդիկները, այն, ինչը դրսից է մտնում Հայաստան: Նույնիսկ զուգարանի 30 դրամանոց ուկրաինական թուղթը հասել է 70-80 դրամի: Տնօրենի հավաստմամբ, բարձրացել են դրա՝ նույնիսկ Հայաստանում կեղծված տարբերակների գները: Շարունակելով ցանկը, ասենք, որ բրնձի 1 պարկը նախկինի համեմատ թանկացել է 1000-1500 դրամով, վաճառակետում 1 կգ-ի գինը համարժեքորեն բարձրացել է 35-40 դրամով:

Որտե՞ղ եւ ովքե՞ր են այս թանկացումները հրահանգավորում: Անակնկալի եկած իրենց հաճախորդներին «Սուրմալուում» իրողությունը պատճառաբանել են այսպես՝ մաքսատուրքերն են թանկացել:

Եթե իրոք այդպես է, ապա միանգամայն հավանական է, որ առաջիկայում կթռչեն ընդհանրապես դրսից մեծ քանակով բերվող պահածոյացված ոլոռի, սունկի, եգիպտացորենի եւ մյուս մթերքների գները եւս:

Իսկ այս ընթացքում գողունի աճ է ապրել նաեւ թիվ 1 սննդատեսակի՝ հացի գինը, գրեթե 30-35 տոկոսով: Նախկին 90 դրամանոց հացատեսակն, օրինակ, արդեն 1 ամիս արժե 130 դրամ:

Մանր ու միջին բիզնեսի զարգացման մասին մեզանում շատ է խոսվում: Դրանք ոչ միայն նախընտրական ծրագրերի, այլեւ ամբոխահաճության ախտով վարակված բոլոր ելույթների անհրաժեշտ մասն են կազմում: Եվ ոչ միայն թանկացումներն են հարվածում գնողունակության անկմանն ու իբրեւ հետեւանք՝ միջին գործարարի շահույթին, այլեւ հասարակության աչքից հեռու ու ավանդույթ դարձած այլ երեւույթներ եւս, որոնց պետական դրամաշորթումից զատ այլ որակում դժվար է տալ: Նույն տնօրենի վկայաբերմամբ, Ամանորի նախօրեին եռանդուն հարկահավաքները 150 հզ. դրամ են պահանջել վաճառակետից: Դրամակորզումը ձեւակերպվել է իբրեւ տուգանք, կից բանավոր բացատրությամբ, թե բյուջեն դատարկ է, պետք է լցնել, եւ տարին 1 անգամ «պլանային» այդպիսի տուգանքները պարտադիր են լինելու: Թաղապետարանն էլ իր հերթին տարեվերջյան իր բաժնեմասն է պահանջել համայնքի բոլոր խանութներից:

Մեր պաշտոնյաների ու նորահարուստների հոգում բույն դրած սատանան, որ նրանց անվերջ դրդում է նոր կուտակումների, սպառողական շուկան շարունակում է պահել ֆեոդալական հետամնաց արեւելքի կարգավիճակում, իսկ բնակչությանը՝ նրանց անհագ ախորժակի պատանդ: Որպեսզի մերսեդեսները ջիպեր դառնան, ջիպերը՝ ինքնաթիռ, վերջում էլ բոինգներով ման գան: Բայց բոինգները, ինչպիսիք են, անհուսալի են դարձել. դրանց ուղեւորները վերջին շրջանում ավելի ու ավելի հաճախ են վթարների զոհ դառնում:

«ՕՊՏԻՄԱԼԱՑՈՒՄ»

Կրճատվում են նաեւ մասնագիտական կրթություն ունեցող ուսուցիչները

Երբ չեն արժանանում նորանշանակ տնօրենի բարեհաճությանը

Որքան էլ կրթության եւ գիտության նախարար Սերգո Երիցյանը ջանքեր է գործադրում մեղմելու օպտիմալացման հետեւանքով աշխատանքից ազատված ուսուցիչների անհուսալի վիճակը, միեւնույն է, առ այսօր չեն դադարում նախարարությանն ուղղված բողոքները: Ամեն առավոտ նախարարության սրահում կարելի է հանդիպել օպտիմալացմանը զոհ դարձած բազմաթիվ ուսուցիչների, որոնք աշխատանքի վերականգնվելու իրենց վերջին ճիգերն են անում այստեղ: Տարեվերջյան մամլո ասուլիսում նախարարը հայտարարեց, որ վերջնական տվյալներով կրճատվել են 3600 ուսուցիչներ, որոնց կավելանան եւս 1000-ը: Փոքր-ինչ զավեշտական էր նրա հայտնած հաջորդ միտքը, որ կրթական համակարգը շատ շուտով 6-7 հազար ուսուցիչների կարիք կունենա: Ասել է թե՝ մի կողմից կրճատվում են տարիների փորձ կուտակած ուսուցիչներ ու նետվում անհուսության գիրկը, մյուս կողմից՝ շատ խոստումներ են տրվում սկսնակ մասնագետներին, որոնք գալիս են փոխարինելու աշխատանքից ազատված կենսաթոշակառուներին եւ ոչ մասնագիտական կրթություն ունեցողներին: Քանի որ 45 մլն դոլարի վարկային ծրագրի շնորհիվ նախարարությունն այլեւս ֆինանսական խնդիրներ չունի, հետեւաբար համարձակորեն առաջ է գնում՝ շրջանառության մեջ ունենալով նախնական 15 մլն դոլարը: Մինչ նախարարությունը ծրագրեր է մշակում, աշխատանքից ազատված ուսուցիչները տառապում են անօրինական քաշքշուկներից, հաճախ էլ հարկադրված լինում գործը հասցնել մինչեւ դատարան: Խնդիրն այն է, որ դպրոցների որոշ տնօրեններ իրականում ձգտում են իրենց կեցությունն «օպտիմալացնել» եւ հենց այդ նպատակով ուսուցիչներին ազատում կամ նոր ուսուցիչների են ընդունում սեփական քմահաճույքի թելադրանքով:

Նախարարության միջանցքում նկատեցի սաստիկ հուզված երիտասարդ մի տիկնոջ, որը աջակցություն էր հայցում նախարարության կրթության բաժնի աշխատակցից: Տիկինը Կոտայքի մարզի Արամուս գյուղի միջնակարգ դպրոցի մաթեմատիկայի ուսուցչուհի Կարինե Մարգարյանն էր, որին նորանշանակ տնօրենը հունիսի 16-ի հրամանագրով ազատել է աշխատանքից՝ իբր մասնագիտական կրթություն չունենալու պատճառով: Տկն Մարգարյանը ավարտել է Երեւանի ճարտարագիտական համալսարանը, այժմ էլ սովորում է մանկավարժական ինստիտուտի մաթեմատիկայի ֆակուլտետի 3-րդ կուրսում: Արդեն 8 տարի նա դասավանդում է դպրոցում, երկու երեխաների մայր է. նրանցից մեկը ուսանող է, մյուսը սովորում է նույն դպրոցում:

Եվ այսպես, նախորդ տարվա մայիսին, մանկավարժական խորհրդի վերջին նիստում տնօրեն Զուրաբյանը հայտարարում է, թե դպրոցում լուրջ խնդիրներ կան հատկապես ոչ մասնագիտական կրթություն ունեցող ուսուցիչների հետ, իսկ հունիսի 16-ին ուսուցչանոցում փակցնել է տալիս 7 ուսուցիչների աշխատանքից ազատելու հրամանագիրը: Տնօրենը հաշվի չի առնում անգամ այն հանգամանքը, որ տկն Մարգարյանի դասղեկական դասարանը քննությունների շեմին է: Հենց այդ ժամանակ էլ նա նոր ուսուցչի է ընդունում: Սեպտեմբերին տկն Մարգարյանը դիմում է տնօրենին՝ իրեն աշխատանքի վերականգնելու խնդրանքով, սակայն մերժվում է եւ ստիպված բողոք ներկայացնում նախարարությանը: Վերջինս նրան ազատելու որոշումը որակում է անհիմն, հաշվի առնելով նրա աշխատանքային ստաժը: Բայց դա բնավ չի օգնում ուսուցչուհուն, քանի որ Կոտայքի մարզպետարանի կրթության բաժինն առաջնորդվում է իր օրենքներով եւ բացահայտորեն անտեսում նախարարության պնդումը՝ իրավացի համարելով դպրոցի տնօրենի որոշումը: Դրանից հետո տկն Մարգարյանին այլ բան չի մնում, քան իր իրավունքները պաշտպանելու համար Կոտայքի մարզի առաջին ատյանի դատարան դիմելը: Այստեղ, իհարկե, վերականգնվում է աշխատելու նրա իրավունքը, սակայն դպրոցի տնօրենը համառորեն դիմում է վերաքննիչ դատարան՝ ներկայացնելով ուսուցչուհու մասնագիտական պատրաստվածության հետ կապ չունեցող փաստեր: Տկն Մարգարյանն այս անգամ էլ դիմում է վճռաբեկ դատարան, որից հետո նախարարությունը ստուգումներ է անցկացնում դպրոցում եւ գրանցում մի շարք բացթողումներ: Վճռաբեկ դատարանում եւս տկն Մարգարյանը կարիք ունի նախարարության միջնորդության...

«Ինձ ամենից շատ զայրացնում է այն, որ Կոտայքի մարզպետարանն ամեն ինչից տեղյակ է, բայց ոչ մի քայլ չի ձեռնարկում, ոչինչ չի անում», ասաց ուսուցչուհին, որն արդեն 8 ամիս զրկված է աշխատանքից, իր նյարդերն է քայքայում՝ առայժմ ոչ մի արդյունքի չհասնելով: Որ մեզանում չինովնիկական անտարբերությունն արդեն սահմաններ չի ճանաչում, ակնհայտ է, բայց գոնե պաշտպանվեն մարդու հիմնական իրավունքները:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Կարգալույծ է արվել Իրանի թեմի հոգեւոր սպասավոր Արարատ քահանա Հովսեփյանը

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի հունվարի 9-ի հայրապետական տնօրինությամբ կարգալույծ է արվել Իրանի թեմի հոգեւոր սպասավոր Արարատ քհն. Հովսեփյանը՝ հոգեւորականին անվայել վարքի եւ կեցվածքի համար: Այս որոշման համար հիմք են ծառայել Նորին սրբությանն ուղղված Իրանի թեմի հայոց առաջնորդ Ավագ արք. Ասատուրյանի եւ Իրանի Ազգային կենտրոնական վարչության դիմումները:

Կարգալույծ արված հոգեւորականը դասվում է աշխարհականների շարքը եւ այսուհետեւ կկոչվի ավազանի անունով՝ Նորայր Հովսեփյան:

Երախտագիտություն

Իրանի հզոր եւ հպարտ ժողովրդի կողմից հայտնում եմ իմ խոր երախտիքը բարեկամ եւ ուղեկից հայ ժողովրդի տարբեր խավերին՝ Բամում տեղի ունեցած ողբերգական մեծ երկրաշարժին ցուցաբերված կարեկցանքի համար: Բազմակողմանի կարեկցանք, որն արտահայտեցին քաղաքական եւ հոգեւոր պաշտոնյաներ, ինչպես նաեւ մարդկանց ու մշակութային տարբեր զանգվածները:

Ճակատագրի բերումով այս երկու ժողովուրդները, պատմական եւ մշակութային բազմաթիվ ընդհանրություններից զատ, Հայաստանում տեղի ունեցած երկրաշարժի 15-րդ տարելիցի օրերին այս դառը փորձության ասպարեզում նույնպես ընկերակից դարձան:

Հուսով եմ, որ այսուհետեւ մեր երկու ժողովուրդները միայն ուրախ առիթներ կունենան եւ նրանց ճակատագրին հավերժ ուղեկից կլինեն առողջությունն ու շենությունը:

ՌԵԶԱ ԱԹՈՒՖԻ
Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանության մշակույթի խորհրդական

ՔՆՆԱՐԿՄԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՎ

Լեզվական տագնապ

Բոլորս էլ գիտենք (կամ՝ մեծամասնությունը), որ լեզուն հասարակական-հանրային փոխառնչությունների գործիք է՝ զգայուն, թրթռուն, դրա հետ մեկտեղ նաեւ հիմնական ու արմատական գործոն, ժողովրդի հոգեբանության (ուստիեւ՝ կեցության) լրջագույն բաղադրիչ, իսկ երբ աղավաղվում, աղճատվում եւ խեղաթյուրվում է, մանրէի պես, վարակի պես աննկատ ախտահարում է մարմինը ծայրեծայր, վերից վար ու հակառակը, ճիշտ այդպես աննկատ էլ շարունակում է իր «գոյությունը», այժմ արդեն հասնելով կարեւորագույն օրգաններ, ամենից առաջ՝ ուղեղը:

Իսկ երբ արհեստականորեն, անբնական ու անտրամաբանական եղանակներով փորձում են անգամ «օրենք» ստեղծել լեզվի մասին, հակազդում է անմիջապես եւ խորքով, պատժելով բոլոր նրանց, ովքեր հանդգնում են անպատրաստ մտքով ու անմաքուր միտումներով միջամտել դարեր ի վեր իր բուն օրենքները կերտած երեւույթի գործերին: Իսկ եթե խոսք է անհրաժեշտ նման «օրենքի» առկայությունը (ասենք, եվրամիության պահանջով), ապա մեն մի հատիկ հոդված պիտի պարունակի, այն է՝ «Լեզվի անխաթարությանն ուղղված յուրաքանչյուր հակազդողություն դիտվում է որպես քրեական (կամ՝ քաղաքացիական) հանցագործություն եւ պատժվում է օրենքի ամբողջ խստությամբ»: Եվ՝ վերջ, մնացյալը շաղակրատություն է:

Իսկ ամեն անգամվա պես, առանձնապես տարեմուտի պահերին, երկրի ղեկավարության բերանից **«աղքատություն»** բառը լսելիս, դողում եւ ծակվում է մի միտք. մի՞թե չեն գիտակցում եւ հասկանում, որ դա վիրավորանք է **երկրի, ժողովրդի, ամենից շատ հենց պետության հասցեին,** որ երկիրն, իսկապես, աղքատ չէ, մուրացկանների թիվը զգալի-նկատելի կրճատվել-նվազել է եւ որ «աղքատ» եւ «մուրացկան» ըմբռնումները նույնական են ժողովրդի գիտակցության մեջ: Այնինչ, կա **չքավորություն, կարիքավորություն,** եւ ամենեւին նույնը չեն դրանք: Ի սեր Աստծո, բառը ընթերցելիս կամ գործածելիս զգույշ ու շրջահայաց եղեք, վերացրեք այդ խարանը մեր ճակատներից: Եվ քանի որ քաղաքական-հասարակական շատ տերմիններ են վերցնում (հիմնականում՝ ռուսերենից), ուշադրություն դարձրեք. бедность-ը հենց չքավորությունն է, կարիքավորությունը, եւ ոչ ամենեւին нищета (աղքատություն, нищий - մուրացկան):

Կամ՝ **կոռուպցիան,** ինչ գեշ բառ է, ավելի խորանանք՝ **կոռումպացված**: Այդ մ-ն որտեղի՞ց մտավ: Դարձյալ ռուսական շրջվածքից՝ корумпированный ըստ տվյալ լեզվի օրենքների: Եվ քանիերորդ անգամ առաջարկում եմ զուտ հայկական-հայերեն բառաբարդում՝ **կաշառախտ,** որ դյուրությամբ եւ բնականորեն գոյացնում է նոր բառեր՝ **-ական,- ային, -ակիր,- ավոր, -ամետ, -ահար, -ածին** եւ այլն: Նույնը՝ **գլոբալիզացիայի** պարագային, **համընդհանրական-ը, համընդգրկուն-ը** չե՞ն փոխարինում... Սակայն՝ ճիշտ այնպես, ինչպես ամեն մի օտարալեզու սահմանում, անվանում դիտվում է որպես «կրթվածության», «իրազեկության» պատկանելություն, արատը փթթում է ըստ ամենայնի: Նույնանման մի երեւույթ էլ կար անցյալ, նախանցյալ դարերում. իսպանահունչ Դոն Կիխոտը ֆրանսերեն տառադարձմամբ դարձել է Դոն Քիշոտ: Չասենք, թե ֆրանսերենն աղքատ լեզու է, ուղղակի չունի կոշտ կ, առավել եւս՝ խ: Եվ «ֆրանսավարի» արտասանողն իրեն ավելի «տեղյակ», ավելի «ուսյալ» է համարում... եւ առանց աչքը թարթելու «ուղղում» է քեզ: Այդօրինակ «պուրիստներ» կան ամենուրեք: Չեմ կարողանում մոռանալ, թե ինչպես տարիներ առաջ, Կալիֆոռնիայում, ուր բաժանորդների ընձեռած միջոցներով հնարավոր դարձավ Սոլժենիցինի «Արխիպելագ ԳՈՒԼԱԳ»-ը տպագրել, ապա եւ եռահատորը տրամադրել բաժանորդներին, այդպիսի մի «գրագետ» ամենայն լրջությամբ եւ համոզված կշտամբում էր մեղավորիս, թե աղավաղել եմ վերնագիրը՝ ոչ թե արխիպելագ, այլ արշիպելագոս, մնացյալը՝ բ-փ, գ-կ-ք հնչյունափոխության թելադրանքով: Դոն Կիխոտին առնչվող եւս մի դրվագում:

Իսկ ամենացայտունը եւ արտառոցը օտար անձնանունների նկատմամբ մեր «ազատական» մոտեցումն է, եւ ես կաշխատեմ համապատասխան ու համարժեք չափազանցումների ներկայացնել դրա կատարյալ սնանկությունը:

Ինչ-որ մեկի թեթեւ ձեռքով Պյոտր Մեծ ռուսական ցարը դարձավ Պետրոս Մեծ: Ո՞վ է արտոնել անձնանունը եւս «հայացնել» եւ կշտամբանքների հեղեղ տեղալ մեղավորիս գլխին, որը «հանդգնել» է անփոփոխ թողնել ռուսաց մեծ կայսեր անունը: Նույնը՝ Վատիկանի ներկա գահակալի պարագային՝ «Հովհաննես-Պողոս»: Դպրոցական «Պողոս-Պետրոս-Մարտիրոս» հանգասելուկներին չդիմենք, այլ առաջարկենք սոսկ մտածել. ի՞նչ կզգայինք մենք, եթե մեկնումեկի մտքով անցներ Հովհաննես Թումանյանին դարձնել Իվան կամ Յոհան Թումանյան, Պետրոս Դուրյանին էլ՝ Պյոտր, կամ Պետրուչչիո Դուրյան: Եվ բարի եղեք, եթե Պյոտրը Պետրոսն է, ապա՝ նաեւ Հովհաննե՞ս Ահեղ, Պողոս Առաջի՞ն, Երկրո՞րդ, Երրո՞րդ: Եթե այդպես է, ապա ինչո՞ւ ոչ Թեոդորոս Միքայելի Դոստոեւսկի կամ Լեւոն Նիկողայոսի Տոլստո՞յ: Կրկնեմ, որ չափազանցնում եմ, «թարգմանամոլության» համակ անհեթեթությունն ընդգծելու նպատակով:

Առանձնապես վթարային է մեր ղեկավար մարմինների եւ էկրանների «լեզվաշինարարական» մղումը. **ի սկզբանե, միանշանակ, ի դեմս** (անշունչ առարկաների եւ երեւույթների մասին), **հավուր պատշաճի** եւ այլ, եւ այլ բառերի ու բառակապակցությունների ասպարեզում: Այդպիսի մի գիտունիկ էլ **հանպատրաստից** ըմբռնման վրայից վերցրել էր առաջին եւ վերջին հնչյունները՝ անկեղծորեն ենթադրելով, թե դա հենց **անպատրաստ** վիճակն է:

Ճշմարիտն ասած, ինքս ինձնից հոգնեցի գրառած օրինակներ մեջբերելուց եւ հայոց լեզվի անկոչ ուսուցչի դեր ստանձնելու անպատեհությունից: Այդուհանդերձ, կանգ առեք, բարի մարդիկ՝ օրենսդիր եւ չօրենսդիր, էկրանային եւ հենց այնպես, մի խաթարեք ու փչացրեք մեր արքայական, հզոր լեզուն, մի աղքատացրեք եւ մի կողոպտեք: Իրական «աղքատացումը» հենց դա է եւ ոչ ուրիշ բան: Պարզապես մի հնչեցրեք այն, ինչ չգիտեք, հարցրեք, սովորեք՝ այնքան էլ դժվար չէ:

Շուրջ հիսուն տարի զբաղվելով գեղարվեստական թարգմանությամբ, ամենահամոզված շեշտով կարող եմ ասել, որ մեր մայրենին ճոխ է եւ շքեղ, հարուստ եւ տարողունակ, ամեն մի լեզվամտածողության գալարներն իր խորքերում հարթեցնող, համընդգրկուն եւ ամենակարող: Լրացուցիչ հայացումների կարիքը չունի եւ տեղնուտեղը մատնում է նրան, ով չգիտի կամ սակավ չափով գիտի, սակայն ձգտում է հակառակը ցույց տալ:

ԱՐՄԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Պատմական Հայաստանը պետք է շնորհակալություն հայտնի Շվեյցարիայի խորհրդարանին

«Օրեր» ամսագրի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ասատրյանի հարցերին պատասխանում է Շվեյցարիա-Հայաստան ընկերակցության համանախագահ Սարգիս Շահինյանը, ով ակտիվ մասնակցություն է ունեցել 2003 թվականի դեկտեմբերի 16-ին Շվեյցարիայի խորհրդարանում Հայոց ցեղասպանության ճանաչման բանաձեւի ընդունման լոբբիստական աշխատանքներում:

- Պրն. Շահինյան, նախ թույլ տվեք մի անգամ եւս շնորհավորել ձեզ եւ ձեր կազմակերպությանը, ձեր բոլոր աջակիցներին Շվեյցարիայի խորհրդարանի կողմից Հայոց ցեղասպանության ճանաչման կապակցությամբ: Ներկայացրեք խնդրեմ, թե ինչ ճանապարհ անցաք եւ ո՞րն էր հիմնական գործոնն այս անգամ, որը խթանեց այդ օրինագծի անցկացումը: Որքան հիշում եմ, 2001-ի մարտի 13-ին, երբ առաջին անգամ այդ հարցը դրվեց քվեարկության, կրկին ձեր ջանքերով էր, եւ հիմա էլ հատկապես ձեր կազմակերպության քրտնաջան աշխատանքը տվեց նման արդյունք:

- Այն, ինչ կատարվեց, հիմնված էր շատ պարզ օրենքների վրա: Այս արդյունքը եղավ շատ մեծ ջանքերի գնով: (Ես դեռ չեմ խոսում հաջողության մասին:) Այդ ջանքերը զուսպ էին, փողածայնի պես հայտարարության հետեւանք չէին, այլ շատ հիմնավոր, գիտական ձեւով ծրագրված աշխատանք: Շատ գոհ ենք, որ դա տեղի ունեցավ, քանի որ, երբ Ժոզեֆ Զիսիադիսի (Համայնավար կուսակցություն) առաջ քաշած բանաձեւը 2001-ի մարտի 13-ի քվեարկության ընթացքում մերժվեց 73-ը 71 ձայնի հարաբերակցությամբ, նույն երեկոյան մեզ՝ Լուգանոյի հատուկ նիստին ներկա հայկական կազմակերպություններին պատած տխրությունը թույլ տվեց լուրջ հետեւություններ անել: Կատարվածը շատ պարզ ցույց տվեց, որ մենք սխալ ձեւով ենք մոտեցել հարցին: Առաջին հերթին ծրագրված չէր մեր յուրաքանչյուր քայլը, որը պետք է երաշխավորեր մեր հաջողության հասնելը: Երկար եղավ մեր գործունեությունը, այն հիմնվեց շատ ամուր կապերի ու քաղաքական անձնավորությունների վրա: Դա զարգացավ՝ օրեցօր փնտրելով եւ ստանալով կարեւոր աջակցություններ ոչ միայն քաղաքական ու հասարակական կուլիսներից, այլեւ վերջապես եկեղեցական կարեւոր ատյաններից:

Հասանք այն կետին, երբ այդ կապերն այլեւս ստացել էին ներշնչող փոխադարձ ուժ, եւ Շվեյցարիայի պես կարեւոր՝ մարդու իրավունքների պաշտպանության ջատագով երկիրը չէր կարող զրկվել այսչափ կարեւոր քաղաքական քայլից: Շատ կարեւոր բովանդակություն ունեցավ այս ճանաչումը, քանի որ խղճալի նախաբանի վրա տեղի չունեցավ, այլ լրջորեն քննարկվեցին յուրաքանչյուր բառը, յուրաքանչյուր նախադասությունը: Ընդունված բանաձեւի կետերը հիմնված են միջազգային իրավունքի վրա:

Ոչ համեստորեն պիտի ասեմ, որ այս ձեւը կարող է ճանապարհ բացել կամ արդեն բացված ճամփաներին կոնկրետ աջակցել, թե ինչպես է հնարավոր նույնիսկ միմյանց հակառակ քաղաքական ուժերին մոտենալ եւ այս տեսակ քաղաքական ու հասարակական պատճառաբանություններով նախ փորձել իրենց միտքը հասկանալ եւ փորձել համոզել շատ ամուր եւ հստակ հիմքի վրա ճանաչելու հայերի ցեղասպանությունը:

Երբ ասացինք, թե դա քրտինքի վրա հիմնված աշխատանք էր, իրականությունից հեռու բան չասացինք: Մոտ 2.5-3 տարի մեր խումբը միայն այս հարցով զբաղվեց, բայց հարստությունը, որ ստացանք այս ճանաչումից, միայն արդյունքը չէ, իհարկե, դա կարեւոր խնդիր է, սակայն միայն վարագույրն է: Կարեւորը մեր անցած ճանապարհն է: 2001 թվականին, երբ ես եւ եղեռնի վկա լուսահոգի Արամ Ջամբազյանը (դժբախտաբար այս տարվա մայիսին նա վախճանվեց եւ չկարողացավ լսել ճանաչման լուրը) դատ հարուցեցինք 9 թուրքական կազմակերպությունների դեմ, դա եղավ այս ճանաչման ընթացքի մի կարեւոր գործոնը: Մենք կարողացանք որոշ նախապայմաններ դնել, եւ հասարակությանը հասավ այն պատգամը, որ եթե քաղաքական ուժը չընդունի հայերի դեմ կատարված ցեղասպանությունը, քրեական օրենսդրության մեջ այդ հոդվածը հայերին ի նպաստ լինելու իրավունք չունի: Քանի որ ոչ մի տեղ այդ ճանաչումը սեւով սպիտակի վրա չի գրված, ոչ մի դատավորի հնարավորություն չի տա դատապարտելու այն անձնավորություններին, որոնք ժխտում են ցեղասպանությունը: Կամաց-կամաց մեկը մյուսին կապելով հասանք մեր նպատակին: Այստեղ մեծ աշխատանք տարավ նաեւ շվեյցարական լրագրությունը՝ թերթերը, ռադիոն, հեռուստատեսությունը: Դա մեծ ազդեցություն ունեցավ, որպեսզի մարդկանց մեջ խարսխվի հայերի դեմ գործած ցեղասպանությունը ճանաչելու հասկացողությունը:

- Այս որոշումն օրենքի ինչպիսի՞ ձեւ ունի, ի՞նչ ազդեցություն ունի: Այսինքն, վարչական մարմինների կողմից կիրառման ինչպիսի՞ հնարավորություններ կան, դատական իշխանությունները ինչպե՞ս կարող են օգտագործել:

- Առաջին հերթին ազգի բարձրագույն ատյանը հայերի ցեղասպանությունը ընդունում է իբրեւ իրողություն: Այդ հստակ որոշումը, արդեն կարելի է ասել, հաջողություն է: Երկրորդ, որ խորհրդարանում 1,5 ժամ տեւած հարցուպատասխանի արդյունքում միայն ընդունվեց այդ որոշումը: Շատ հազվադեպ է, երբ մի քաղաքական խնդրի շուրջ, որը պետք է քվեարկության դրվի, այդքան երկար խոսեն: Նիստին ներկա պատգամավորների վրա այդ խոսակցությունը մեծ ազդեցություն ունեցավ: Ի դեպ, թուրքերի կողմից նույնպես անուղղակի ճնշումներ եղան, նույնիսկ մի անձի միջոցով հակառակ բանաձեւ ներկայացվեց, որը քվեարկությունից մի օր առաջ բաժանվեց բոլոր պատգամավորներին: Դրանում ասվում էր, որ չարժե այս կարգի հին պատմություններին անդրադառնալ եւ վատացնել հարաբերությունները այնպիսի գործընկերոջ հետ, ինչպիսին Թուրքիան է: Սակայն կարողացանք քննարկման ընթացքում նրանց առաջ քաշած բոլոր անհիմնությունները մեջտեղ բերել, այդ արտահայտությունների հեղինակներին խեղճացնել՝ ասելով, թե ինչպես կարելի է նման անհիմն եւ անփույթ պատճառաբանություններով մտնել, որ կարեւոր չէ հայերի դեմ գործած ցեղասպանությունը ընդունել: Շվեյցարացիների համար այդ բանաձեւը ոչ միայն ճանաչումն է, այլեւ այդ ամբողջ գործընթացի բովանդակությունը:

- Ես նկատի ունեի, թե օրենսդրական առումով պետական մարմինների շրջանում ի՞նչ ազդեցություն կունենա բանաձեւի ընդունումը: Այսինքն, եթե թուրքական կազմակերպությունների դեմ կրկին դատ հարուցվի, այս որոշումը ի՞նչ դեր կխաղա:

- Որոշման հաջորդ օրը կարեւոր թղթակիցներից մեկը հարցազրույց ունեցավ այն դատավորի հետ, որը 2001-ին ազատ արձակեց այդ 9 թուրքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներին: Դատավորն ուղղակի ասաց, որ այսօրվանից արդեն հնարավոր չպիտի լինի հայերի դեմ գործած ցեղասպանության ժխտումը: Դա այս ճանաչման ամենավարձակատար արդյունքն էր: Ինչ վերաբերում է Շվեյցարիայի կառավարությանը, ապա նրա դիրքը սարսափելի թույլ է եւ այդպես էլ կմնա, մինչեւ որ հայ կառավարությունը չկարողանա պաշտոնապես շնորհավորել շվեյցարական քաղաքական մարմիններին այս կարեւոր քայլին հասնելու համար: Այս է, որ իրականության մեջ ինձ սարսափելի նեղում է: Հայաստանից եկած արձագանքն այն է, որ մի կողմից շատ գոհ ենք, որ նման ճանաչում տեղի ունեցավ, սակայն մենք մերժում ենք, որ այս տեսակ ճանաչումները Հայաստան-Թուրքիա երկխոսության մեջ կարողանան դեր ունենալ: Իհարկե, ԱԳՆ մամուլի խոսնակ Համլետ Գասպարյանի այս բանաձեւումը կարելի է չեզոք գնահատել, բայց քանի որ դա ճանաչված հայկական կառավարության կողմից է տեղի ունենում, արդեն մի քիչ տարօրինակ է: Քանի որ հայերի դեմ գործած ցեղասպանությունը մի վճռական խնդիր է, որ ոչ մի հայ չի կարող դրանից հետ կանգնել՝ որեւէ այլ նախապատվություն իր առջեւ դնելով: Եթե մենք ստիպված ենք այն քայլին հասնել, որ գլուխ ծռենք թուրքի առջեւ, որպեսզի մենք կարողանանք մեր երկխոսությունը կամ երկկողմ տնտեսական հարաբերությունները զարգացնել եւ իրենցից մուրալ, որ Հայաստանի հետ սահմանները բացեն, որպեսզի հասնենք տնտեսական զարգացման, լիովին սխալ մոտեցում որդեգրած կլինենք:

- Իմ կարծիքով, սահմանների բացման շուրջ ամբողջ հիստերիան ավելորդ խոսակցություն է եւ ժամավաճառություն:

- Սակայն փաստն այն է, որ ներկա կառավարությունը ենթարկել է իրեն անզորության, մինչեւ որ ինքը զգույշ լինի եւ ձայնը շատ չբարձրացնի կամ շատ չուրախանա երրորդ երկրի կողմից հայերի ցեղասպանության ճանաչման համար: Որովհետեւ պետք է զգույշ մնալ, որ Թուրքիան հանկարծ չզայրանա: Սա, իհարկե, իմ ենթադրությունն է Համլետ Գասպարյանի 17 դեկտեմբերի հայտարարությունների մասին: Սակայն պիտի ասեմ որ Շվեյցարիայում Հայաստանի դեսպան Զոհրաբ Մնացականյանը, որի հետ էինք այդ օրը («Հայլուրին» եւ այլ ռադիո-հեռուստատեսային կայաններին հարցազրույցներ տվեցինք), հստակ խոսեց, թե ինչ նշանակություն ունի այդ ճանաչումը մեզ համար: Իհարկե, դեսպանը չէ, որ արտաքին քաղաքականություն է որոշում եւ ծրագրում: Ինձ թվում է, նման ծրագիր էլ չկա:

Իբրեւ ամփոփում ասեմ, որ Շվեյցարիայի կառավարության ձեռնարկած քայլերը որեւէ կարեւորություն չեն ստանա, եթե նույնիսկ հայկական քաղաքական ատյանները չկարողանան մեծ թափով ու ուրախությամբ, բայց նաեւ պատշաճ արտահայտությամբ ասել՝ լավ եք արել, որ ճանաչել եք, երախտապարտ ենք դրա համար:

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ
Զուրիխ
Հատուկ «Ազգ»-ի համար
Հարցազրույցն ամբողջությամբ
կտպագրվի «Օրեր»
համաեվրոպական ամսագրում:

Քաղաքական զարգացումները չեն նպաստում Անդրկովկասում Թուրքիայի դիրքերի ամրապնդմանը

Դրա լավագույն միջոցը Հայաստանի հետ հարաբերությունների բարելավումն է

Անկախ Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքում ընթացող քաղաքական զարգացումների բնույթից, տարածաշրջանում ԱՄՆ-ի սանձազերծած հակաիրաքյան պատերազմի հետեւանքներից, ինչպես նաեւ Իրաքում շարունակվող բախումներից եւ ահաբեկչական գործողությունների ծավալումից, 2003 թ. միջազգային հարաբերությունների առումով Հայաստանի համար, այնուամենայնիվ, բարեհաջող էր: Սա նշանակում է, որ հայկական դիվանագիտությունը հակաիրաքյան պատերազմի հետեւանքով տարածաշրջանային երկրների եւ ԱՄՆ-ի միջեւ առաջացած լարվածության, ամերիկյան քաղաքականությանը Եվրամիության առաջնակարգ երկրների հակազդեցության, ինչպես նաեւ Ադրբեջանի եւ Վրաստանի պես հարեւան երկրներում իշխանափոխությունից բխող անորոշության պայմաններում կարողացել է ճիշտ կողմնորոշվել:

Ինչ խոսք, այս կողմնորոշումը նպաստում է Հայաստանի քաղաքական դիրքերի հետագա ամրապնդմանն ինչպես միջազգային ասպարեզում, այնպես էլ տարածաշրջանում եւ հատկապես Անդրկովկասում: Առաջին հայացքից գուցե տարօրինակ թվա, բայց 2003 թ. Հայաստանի համար բարեհաջող էր նաեւ Թուրքիայի հետ հարաբերությունների առումով: Խոսքը տվյալ դեպքում ի դեմս Շվեյցարիայի Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործընթացի ծավալմանը չի վերաբերում, այլ Հայաստանի նկատմամբ հակասական մոտեցումներով Թուրքիայի հայկական քաղաքականության դիրքերի կատարյալ սպառման մասին է:

Ինչպես հայտնի է, դեկտեմբերի 5-ին Բրյուսելում Եվրաատլանտյան գործընկերության խորհրդի շրջանակում հանդիպելով ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի հետ, Թուրքիայի արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլը Հայաստանի հետ հարաբերությունների բարելավման պատրաստակամություն էր հայտնել: Բարելավումը ենթադրում է Թուրքիայի հայկական սահմանի բացումը: Հունվարի սկզբին Գյուլը պաշտոնական այց կատարեց Բաքու, որտեղ, մոռանալով իր պատրաստակամության մասին, հայտարարեց, որ քանի դեռ հայերը չեն ազատել Ադրբեջանի «գրավյալ տարածքները», Թուրքիան հայկական սահմանը չի բացի, ոչ էլ կբարելավի Հայաստանի հետ հարաբերությունները:

Բաքվում Գյուլի արած հայտարարությունը հակասում է նրա պատրաստակամությանը, որը նա հայտնել էր Բրյուսելում: Թեեւ նրա հայտարարությունը մասամբ կարելի է պայմանավորել Ադրբեջանում Թուրքիայի ազդեցությունը պահպանելու հրամայականով, բայց եւ այնպես նա ոչ միայն հակասեց ինքն իրեն, այլեւ կատարյալ անսկզբունքայնություն դրսեւորեց, ընդ որում՝ մեկ ամսվա պես կարճ ժամանակահատվածում: Մինչդեռ Թուրքիայի հայկական սահմանի բացումը պահանջում էին ոչ թե հայկական իշխանությունները, այլ ԱՄՆ-ն ու ԵՄ-ը:

Ուրեմն Գյուլի հակասական հայտարարություններով Թուրքիան ԱՄՆ-ին եւ ԵՄ-ին է հակադրվել: Հայկական սահմանի բացմանը Թուրքիայի մոտեցումների հակասականությունը եւ այդ հարցում ԱՄՆ-ին եւ ԵՄ-ին հակադրվելը, անկախ պատճառների բնույթից, մի անգամ եւս բացահայտում է Հայաստանի նկատմամբ Թուրքիայի ուղեգրած թշնամական քաղաքականության դիրքերի սպառումը: Թերեւս սպառվածությունն է պատճառը, որ թուրք գործիչները որեւէ նոր առաջարկ անելու փոխարեն դեռեւս 1991-ին Հայաստանին առաջադրված նախապայմաններից են կառչում:

Հարկ է, սակայն, նշել, որ 90-ականներին Անդրկովկասում ԱՄՆ-ը Թուրքիայի միջոցով էր գործում: Նկատի ունենալով դա, Ադրբեջանն ու Վրաստանը ԱՄՆ-ի գլխավորությամբ Արեւմուտքի հետ իրենց կապը պայմանավորում էին Թուրքիայի միջնորդությամբ: Անդրկովկասում ամերիկյան ռազմական ներկայության ապահովումն ԱՄՆ-ին ձերբազատել է Թուրքիայի միջոցով գործելու պարտավորությունից: Դա Ադրբեջանին ու Վրաստանին հնարավորություն է ընձեռել Թուրքիայով միջնորդավորված կապի փոխարեն անմիջական կապ հաստատել ԱՄՆ-ի հետ:

Թուրք-ամերիկյան տարաձայնությունների առկայությամբ եթե Վաշինգտոնն ուղղակի կապի առումով ընդառաջի ադրբեջանական եւ վրացական նորընտիր իշխանություններին, որը միանգամայն հավանական է, ապա Թուրքիան կկանգնի Ադրբեջանում եւ Վրաստանում իր դիրքերը կորցնելու սպառնալիքի առջեւ:

Նման իրավիճակում Հայաստանի նկատմամբ թշնամական քաղաքականությունը նրան կկանգնեցնի Անդրկովկասից դուրս մղման սպառնալիքի առջեւ: Քանի որ Անդրկովկասը Թուրքիայի համար Միջին Ասիա ներթափանցելու ցատկահարթակ է նաեւ, ուստի դուրսմղումը նրան կզրկի ներթափանցման հնարավորությունից:

Այլ կերպ՝ Ադրբեջանում եւ Վրաստանում Թուրքիայի դիրքերի թուլացման սպառնալիքը ենթադրում է Հայաստանի հետ հարաբերությունների բարելավումը: Սակայն թուրքական իշխանությունները դա անտեսում են հանուն թշնամական քաղաքականության: Ուրեմն նրանք խճճվել են, իսկ դրան, բացի Ադրբեջանի եւ Վրաստանի իշխանափոխությունից եւ Անդրկովկասում ամերիկյան ռազմական ներկայության ապահովումից, մեծապես նպաստել է նաեւ «Թուրքիայի հետ առանց որեւէ նախապայմանի տնտեսական, քաղաքական, մշակութային համապարփակ երկխոսություն սկսելու» պատրաստակամության մասին Հայաստանի ղեկավարության հայտնի հայտարարությունը:

Թերեւս Հայաստանի հաջողությունը հենց այդ խճճվածությունն է, որովհետեւ Թուրքիային ստիպում է արմատապես վերանայել Հայաստանի նկատմամբ ուղեգրած թշնամական քաղաքականությունը, այլապես նրան անխուսափելիորեն կանգնեցնում է Անդրկովկասից դուրս մղման սպառնալիքի առջեւ:

ՏԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ԱՄՆ-ում քննություն է սկսվել նախկին նախարարի հայտարարության առթիվ

Երեկ «Ազգում» հաղորդում հրապարակվեց ԱՄՆ ֆինանսների նախկին նախարար Փոլ Օ՛ Նիլի CBS հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցի մասին: Օ՛ Նիլը մասնավորապես հայտարարել էր, որ Ջորջ Բուշը Իրաքի վրա հարձակվելու մտադրություն է ունեցել դեռ 2001 թ. հունվարին, այսինքն սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչություններից ամիսներ առաջ: Բացի դրանից, հարցազրույցի ընթացքում ցուցադրվել էր ԱՄՆ վարչակազմի գաղտնի փաստաթղթերից մեկը:

Ֆինանսների նախարարության պաշտոնական ներկայացուցիչ Ռոբերտ Նիկոլսը հարցազրույցի հեռարձակումից մեկ օր անց Վաշինգտոնում լրագրողներին հայտարարեց, որ ԱՄՆ իշխանությունները քննություն են սկսել նախկին նախարար Փոլ Օ՛ Նիլի հայտարարության եւ գաղտնի փաստաթղթի հրապարակման առնչությամբ: Նիկոլսի խոսքերով, վարչակազմը մտադիր է պարզել դեպքի հանգամանքները:

Սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչություններն էլ լոկ պատրվակ ծառայեցին 2003 թ. գարնանը Իրաքի դեմ պատերազմ սանձազերծելու համար: «Հենց սկզբից գոյություն ուներ համոզմունք, թե Սադդամ Հուսեյնը շատ վատ մարդ է եւ պետք է հեռանա», հարցազրույցի ժամանակ

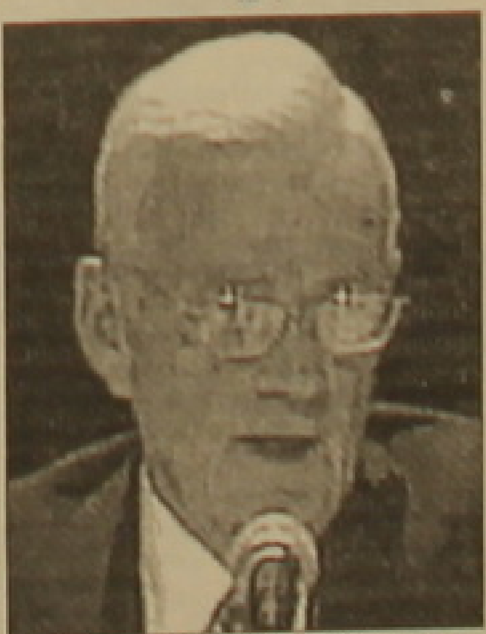

ասել էր Օ՛ Նիլը: Նրա խոսքերով, Իրաքի հարցը քննարկվել է ազգային անվտանգության խորհրդի առաջին իսկ նիստում, որը տեղի է ունեցել Բուշի պաշտոնավարումից անմիջապես հետո:

«Նյու Յորք թայմսը» նշում է, որ Բուշի վարչակազմում ֆինանսների առաջին նախարարը եղած Փոլ Օ՛ Նիլը պաշտոնը թողել է 2002 թ. դեկտեմբերին՝ տնտեսական քաղաքականության որոշ հարցերի առթիվ ծագած տարաձայնությունների պատճառով: Սակայն նախարարի հրաժարականը պաշտոնապես պատճառաբանվել էր նրա «վարչարարական ոգու բացակայությամբ»:

Օ՛ Նիլի հարցազրույցը համընկավ լրագրող Ռոն Զյուսկինդի «Հավատարմության գինը» գրքի լույսընծայմանը, որին նպաստել է նաեւ ինքը՝ Օ՛ Նիլը, հեղինակին հանձնելով մոտ 19 հազար փաստաթուղթ: Ֆինանսների նախկին նախարարը դրանք հավաքել էր իր պաշտոնավարության երկու տարիների ընթացքում: Փաստաթղթերի մեջ կան նաեւ ազգային անվտանգության խորհրդի հանդիպումների արձանագրություններ:

«Իմ պաշտոնավարման 23 ամիսներին ես բնավ չեմ տեսել որեւէ բան, որը կկարողանար ապացուցել Իրաքում զանգվածային բնաջնջման զենքի գոյությունը», մասնավորապես հայտարարել է Փոլ Օ՛ Նիլը «Թայմ» հանդեսին տված հարցազրույցում:

Սպիտակ տունը որեւէ մեկնաբանություն չի արել Ռոն Զյուսկինդի գրքի առթիվ: Մոնտերեյում (Մեքսիկա) համամերիկյան գագաթաժողովին մասնակցող ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը ձեռնպահ է մնացել նախկին նախարարին քննադատելուց, նշելով միայն, թե ինքը «բարձր է գնահատում պաշտոնավարման ընթացքում Օ՛ Նիլի կատարած աշխատանքը»:

ԱՄՆ-ը պատրաստ է ֆինանսապես աջակցել ռուսական զորքերը Ախալքալաքից եւ Բաթումից դուրս բերելուն

Թբիլիսիի պահանջով Մոսկվան պատրաստ է Վրաստանի տարածքից դուրս բերել Ախալքալաքի 62-րդ եւ Բաթումի 12-րդ ռուսական ռազմակայանները, բայց դա կանի քաղաքակիրթ ձեւով եւ ընդունելի ժամկետներում: Ռուսաստանն իր այս դիրքորոշումը փոխանցել է օրերս Մոսկվա այցելած Վրաստանի արտգործնախարար Թեդո Ջափարիձեին, հաղորդում է «Ռուսաստանի ձայնը»:

Համաձայն ԵԱՀԿ Ստամբուլի 1999 թ. գագաթաժողովի պայմանավորվածությունների, Մոսկվան համաձայնել է ռազմակայանները դուրս բերել Ախալքալաքից եւ Բաթումից, սակայն փաստաթղթում ժամկետ չի նշվել: Թբիլիսին պահանջում է երեք տարի, մինչդեռ Մոսկվան պնդում է, որ ռազմակայանների դուրսբերման համար անհրաժեշտ է նվազագույնը տասը տարի:

Ջափարիձեին Մոսկվան ակնարկել է, որ ռազմակայանները դուրս կբերի ավելի սեղմ ժամկետում, եթե Վրաստանը գտնի արտասահմանյան հովանավորների, որոնք ռուս զինվորների, ռուսական տեխնիկայի եւ զենքի դուրսբերման համար վճարեն:

ԱՄՆ-ը պատրաստ է ֆինանսավորել Վրաստանի տարածքից ռուսական երկու ռազմակայանների դուրսբերումը, երեկ Թբիլիսիում հայտարարել է ԱՄՆ պետքարտուղարի փոխօգնական Լին Պասկոն, հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը: Ամերիկացի դիվանագետն աշխատանքային այցի շրջանակներում հանդիպել է Միխայիլ Սաակաշվիլու, Զուրաբ Ժվանիայի, Նինո Բուրջանաձեի հետ:

Սաակաշվիլին նախօրեին հայտարարել էր, թե ռուսական զորքի դուրսբերումից հետո Վրաստանում չեն տեղակայվի ամերիկյան ռազմակայաններ:

Վրաստանի վիճակագրության տվյալներով, երկրի տնտեսության 60 տոկոսը ստվերային է

Վրաստանի եւ Հարավային Օսիայի սահմանի մոտ գտնվող Էրգնեթիի վիթխարի շուկան հիմնականում Ռուսաստանից մաքսանենգ ճանապարհով բերված ապրանքների վաճառատեղի է: Ֆրանսիական «Լիբերասիոն» թերթի թղթակիցը գրում է, որ այստեղ բենզինի, խավիարի, օղու գներն աներեւակայելիորեն ցածր են: Նավթի շուկայի իրական հեղինակություններից մեկը խոստովանում է, որ Էրգնեթիում առեւտրականները հարկեր չեն վճարում պետությանը:

Էկոնոմիկայի նախկին նախարար Վլադիմիր Պապավան, որը ներկայումս Վրաստանի ռազմավարական հետազոտությունների հաստատության գիտաշխատող է, ընդգծում է. «երկրի տնտեսության գլխավոր խնդիրներից մեկն այն է, որ մենք չենք վերահսկում մեր սահմանները: Ռուսների օկուպացրած Աբխազիայում եւ Հարավային Օսիայում մաքսանենգներն անում են իրենց ուզածը»:

Նախկին մաքսանենգներից մեկը խոստովանում է, որ սահմանում ստուգումներ փաստորեն չեն իրականացվում: «Եթե մաքսանենգները կամ ոստիկանները նկատում են գերբեռնված ավտոմեքենա, ապա կանգնեցնում են: Այդ դեպքում կարելի է ազատվել 5-20 լարի կաշառք տալով», ասում է նա:

«Կաշառք տալով Վրաստանում կարելի է հանգիստ հատել սահմանը, անցնել կարմիր լույսի տակով, խոշոր ձեռնարկություններով ներկրել նավթ, ծխախոտ, ոգելից խմիչքներ՝ չվճարելով հարկեր», արձանագրում է «Լիբերասիոնը»:

Մաքսատուրքերի եւ հարկերի աննշան ծավալների պատճառով վերջին տասնամյակում անկախ Վրաստանը հայտնվել է տնտեսական ծանր կացության մեջ: Պետությունը չի կարողանում վճարել պաշտոնյաների առանց այդ էլ չնչին աշխատավարձերը, որոնք փաստորեն ստիպված են դիմել բռնաշորթության եւ յուրացումների:

Վրաստանի վիճակագրության նախագահ Թեյմուրազ Բերիձեի հաշվարկների համաձայն, երկրի տնտեսության 60 տոկոսն ստվերային է: Ինքը՝ Բերիձեն, ստանում է ամսական 145 լարի (54 եվրո) աշխատավարձ: Նրա խոսքերով, երկրում ծխախոտի երեք բլոկից երկուսը վաճառվում է առանց տուրքերի վճարման: Թբիլիսիի բենզալցակայաններում վաճառվող բենզինի ծավալները եռակի գերազանցում են հայտարարագրված ծավալներին:

Համատարած կաշառակերության վերացումը նորընտիր նախագահ Միխայիլ Սաակաշվիլու գլխավոր տնտեսական նպատակներից մեկն է: Նա մտադիր է ձերբակալել 15-20 խոշոր կաշառակերների, եւ դա վրացիներին իբր պետք է դրդի դառնալ օրինապահ, պետության եկամուտները պետք է ավելանան, իսկ կառավարությունը պետք է վճարի ուշացված ռոճիկներն ու նպաստները:

Ֆինանսների նախարար Զուրաբ Նոգայդելին հայտարարում է, թե ինքը «պատրաստ է փոխել մաքսավորների եւ ոստիկանների առնվազն կեսին»: Նա խոստանում է մոտ ժամանակներս վերացնել Էրգնեթիի շուկան եւ արմատական միջոցառումների շնորհիվ ապահովել աշխատավարձերի վճարումը:

Երկրի նոր իշխանությունները ժառանգություն են ստացել քայքայված տնտեսություն, ավերակված արդյունաբերական կոմբինատներ: Վրաստանի արտաքին պարտքը հասնում է 1,8 մլրդ դոլարի: Կառուցվող Բաքու-Թբիլիսի-Ջեյհան նավթամուղի անվտանգությունն ապահովելու նպատակով ԱՄՆ-ն ուզում է կայունացնել Վրաստանը, ուստի ֆինանսական խոշոր օգնություն է խոստացել: 2005 թվականից նավթամուղը երկրի համար պետք է ապահովի տարեկան 50 մլն դոլար եկամուտ, իսկ 2006 թ. նոր գազամուղի կառուցումից հետո Վրաստանի եկամուտները կհասնեն 100 միլիոնի:

Եվրամիությունը եւ Ճապոնիան կփրկեն դոլարը

Եվրամիությունը եւ Ճապոնիան մտադրվել են համատեղ ճնշում գործադրել ԱՄՆ-ի վրա, որպեսզի կանգնեցնեն դոլարի փոխարժեքի անկումը աշխարհի արժութային շուկաներում: Դա անուղղակիորեն հաստատել է Ֆրանսիայի ֆինանսների եւ տնտեսության նախարար Ֆրանսիս Մերը, հայտարարելով, որ Ֆլորիդայում փետրվարին կայանալիք «Մեծ ությակի» հանդիպման ժամանակ ֆինանսների նախարարները մանրամասն քննարկելու են գլխավոր տարադրամների փոխարժեքների հարցը:

Եվրոպական լրատվամիջոցներն արդեն հայտարարում են, որ ԱՄՆ-ը «արժութային պատերազմ» է մղում եվրոյի դեմ: Իրոք, 2000 թ. աշնանից մինչեւ օրս դոլարը եվրոյի նկատմամբ արժեզրկվել է 50 տոկոսով: Դա խթանում է ամերիկյան ապրանքների արտահանությունը: Վերլուծաբանների կարծիքով, Վաշինգտոնի ներկայիս դրամական քաղաքականությունը սպառնում է եվրոպական երկրների տնտեսության կայուն զարգացմանը: Նման պայմաններում, եվրոյի Կենտրոնական բանկը չափազանց զգուշավոր դիրք է բռնել:

Մինչդեռ Ճապոնիայի եւ Ռուսաստանի կենտրոնական բանկերը դիմում են արժութային ակտիվ միջամտությունների, որպեսզի դանդաղեցնեն դոլարի նկատմամբ իենի փոխարժեքի բարձրացումը: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի տվյալներով, անցյալ շաբաթ Ճապոնիայի բանկը 3 տրիլիոն իեն է ծախսել 28,25 մլրդ դոլար գնելու նպատակով: Այդուհանդերձ մասնագետները կարծում են, որ Ճապոնիան չի կարողանա երկար շարունակել այդ գիծը, եւ հարկ կլինի գտնել խնդրի քաղաքական լուծում:

Գ. Ք.

Մշակույթ

Այն, որ ներկայումս հայրենի հեռուստաալիքները զուրկ չեն, մեղմ ասած, «բազմաժանր» խոտանից, ոչ ոքի համար գաղտնիք չէ: Դա եթե բնական չէ, ապա գոնե ինչ-որ չափով ներելի է այն ալիքների համար, որոնք չեն հավակնում լինել լավագույնների ո՛չ առաջին, ո՛չ էլ նույնիսկ երկրորդ «էշելոնում»: Սակայն «Կենտրոն» հեռուստատեսությունն ակնհայտորեն այդպիսի հավակնություններ ունի: Թեեւ կարելի է ասել, որ դրանք այնքան էլ անհիմն չեն, եթե հաշվի առնենք, որ այդ ալիքը բավականին «ուժեղ սկսեց» ռուսական «Օգոնյոկ»-ն (լավ իմաստով) հիշեցնող «Տեսանկյուն» ծրագրով, որը միաժամանակ անց եթերում հայտնված նվազագույն նորմերը պահպանելու համար:

Մեր հեռուստադիտողներիս հույսերը, թե հաջորդ հաղորդումները գուցե ավելի հաջող կստացվեն, ցավոք, չարդարացան:

...Այն, ինչ հրամցվեց՝ հնարավոր չէ խոսքերով ներկայացնել:

Հաղորդումը սկսվեց «ռաբիս» երգով: Վարողն այսպես ներկայացրեց իր հյուրին, «Ռաբիս երգի արքա, ինքը՝ Ալիկ Գյունաշյան»: Բանից պարզվեց, որ «սովետի» ժամանակ «ռաբիսը գրեթե արգելված էր», «ճնշված էր», իսկ այն կատարողներն էլ գրեթե այլախոհներ էին, կամ, ինչպես ասում են՝ դիսիդենտներ:

Ո՛չ, հարգելիներս, ռաբիսը երբեք ճնշված չի եղել: Ընդհակառակը, ռաբիսի «անզուգական» մեկնողներս:

Ճիշտն ասած, առաջին եւ մանավանդ երկրորդ («ռաբիս») հաղորդումները բավական էին, որ մենք երբեք այլեւս չդիտեինք «Ինքնագիր» անունը կրող «հաղորդումը», սակայն ինչ-ինչ կողմնակալության մեջ չմեղադրվելու համար որոշեցինք մի քանի թողարկում էլ նայել:

Սակայն, ցավոք, ոչ մի բան դեպի լավն այս անգամ էլ չէր փոխվել: Իր զրուցակցի՝ իրավապաշտպանի հետ վարողն արդեն իր կերպարի համար սովորական դարձած ժարգոնի ոճով («ըտենց-ըսենց», «արա-ախպեր» եւ այլն) խոսում էր «խեղճ, ճնշված» կրոնական եւ սեռական փոքրամասնությունների մասին, սադո-մազոխիզմի, կանանց, խմիչք-ուտելիքի եւ միայն դրանից

«Ինքնագիր». իրական եւ կեղծ, կամ դեպի ո՞ւր է գնում «Կենտրոն» հեռուստատեսությունը

«Այցեքարտի» հետ ընդամենը մի քանի ամիս հետո արժանացավ լուրջ մրցանակների: Բավականին ինքնատիպ է «Արարման խորհուրդ» ծրագիրը, նաեւ առավոտյան հաղորդումը, որն ունի իր հեռուստադիտողը:

Սակայն վերջին մեկ-երկու ամսվա ընթացքում «հետաքրքրական» իրադարձություններ սկսեցին կատարվել «Կենտրոնի» եթերում:

Դրանցից ամենահետաքրքրականն «Ինքնագիր» անունը կրող հաղորդումն է: Արդեն իսկ հաղորդման ծանուցումից կամ, ինչպես ասում են, անոնսից հասկանալի դարձավ, որ մեզ «սյուրպրիզներ» են սպասվում:

Բավականին յուրօրինակ դեկորացիաների ֆոնի վրա (Էյնշտեյնի, Վիլյամ Սարոյանի, Շառլ Ազնավուրի եւ այլ մեծերի սեւ-սպիտակ լուսանկարներ) վազվզում եւ թռչկոտում էր մի «աղջնակ», որն ասում էր մոտավորապես հետեւյալը. «...Դուք ծանոթի միջոցով ընկել եք այս ծրագիր, ...եւ կարեւոր չէ՝ Դուք խուճուճիկ եք, թե սափրուկ...»: Անցնելով առաջ, նշենք, որ արդեն իսկ առաջին հաղորդման մեջ վարողն անընդհատ օգտագործում էր «խուճուճ, խուճուճիկ» բառերը՝ «համեմելով» դրանք այլ ժարգոնային արտահայտություններով:

Պարզվում է, որ ըստ երեւույթին օդակ հագցրած այդ թռչկոտող «աղջնակը» հասուն տարիքի կին է, բանաստեղծուհի, ինքը՝ Վիոլետ Գրիգորյանը:

Գուցե մենք ի՞նչ ենք հասկանում տարբեր «մոդեռնիզմներից», «ավանգարդիզմներից», «հիպերռեալիզմներից», սակայն ակնհայտ է մի բան. հյուրն իսկապես հետաքրքրական պետք է լինի հեռուստադիտողի համար:

Ահա երկու «ֆեմինիստ» կանանց՝ վարողի եւ հյուրի առավել «տպավորիչ» մտքերը.

Կարինե Մացակյան (նկարչուհի). «...Չիբիլը վերածվում է պաշտամունքի»:

Վիոլետ Գրիգորյան. «...Դու տղամարդկանց հետ քյալլա ես տվել, ...սկանդալներն անխուսափելի են...»:

Եվ անվերջ «ֆեմինիզմ, ֆեմինիզմ, ֆեմինիզմ»:

Գուցե՞ հենց այդ ֆեմինիզմի վառ արտահայտությունն է սովորաբար տղամարդկանց (այն էլ տարեց) զբաղմունքի առարկա հանդիսացող թզբեհը վարողի ձեռքերում: Կամ գուցե՞ «тусовка», «начальник», «одноразовый», «ըսենց-ըտենց» եւ նման լեզվական «գոհարները» դրանք էլ են այդ նույն ֆեմինիզմի վառ արտահայտությունը:

Ի դեպ, հաղորդման ստեղծագործական կազմի մեջ ի թիվս այլոց կա նաեւ խմբագիր, որը, թվում էր, թե պատասխանատու պետք է լինի գոնե լեզվական-ոճաբանական

նրանք, ովքեր արգելում էին «Առաքյալներին» եւ ստիպում էին «Շարականը» վերանվանել «Տաղարան» (քանի որ, ըստ իրենց, «Շարականն» իր մեջ կրոնական տարր էր պարունակում), ընդամին նպաստում էին «ռաբիսի» տարածմանը, քանի որ շատ լավ գիտակցում էին, որ այն ՛սպանում է ժողովրդի ուշադրությունն իսկական ազգային արժեքներից, հասցնում անկման:

Վարողը համեմատում է վերը նշված «ժողովրդին մոտ արվեստը» իսպանական ֆլամենկոյի հետ: Ֆլամենկոն, ի տարբերություն «ռաբիսի», իսպանական ժողովրդի ծոցից դուրս եկած համաշխարհային համբավ վայելող շատ բարձրորակ արվեստ է, այլ ոչ թե կեղծիք եւ պրիմիտիվիզմ:

Մենք չէինք ուզենա վիրավորական բառեր օգտագործել, սակայն վարողը այս անգամ եւս անցավ զռեհկության սահմանը «... հնարավոր չէ ամեն օր (՞) պառկել նույն կնոջ հետ» (՞): Ինչպես ասում են, մեկնաբանություններն ավելորդ են:

Զրուցակիցն էլ իր հերթին «զոհունակությամբ» նշում է, որ «եթե առաջ երիտասարդներն ավելի շատ լսում էին եվրոպական երաժշտություն, «ջազեր», ապա հիմա իբր ավելի շատ ռաբիս են լսում:

Վարողն անթաքույց հրճվանքով երկար ու բարակ խոսում է «շախով շաբաշ» տալու, «քյաբաբ-խորովածների», «տասանոց-քսանհինգանոց-մանեթանոցների» մասին:

Սակայն այդ դեպքում ի՞նչ կապ ունեն այս ամենի հետ հաղորդման դեկորացիաները՝ Սարոյանի, Հեմինգուեյի, Ազնավուրի եւ մյուս մեծերի լուսանկարները:

Տեսնելով դրանք, ինչպես նաեւ այն պաստեռը, որով սկսվում է «հաղորդումը» (եթե չենք սխալվում, այն կոչվում է «շապկա»), մենք ակնկալում էինք լուրջ, ինտելեկտուալ հաղորդում:

Ավաղ, ստացանք այն, ինչ ստացանք:

Հաղորդման ռեժիսորը, որն, ի դեպ, թողարկման վերջում ստորագրում է ինչ-որ անհասկանալի «հիերոգլիֆներով», հավանաբար, ինքն էլ չգիտակցելով (իսկ գուցե ենթագիտակցաբա՞ր, «ամոթի բարդույթ» զգալով), խոշոր պլանով ցույց է տալիս Շառլ Ազնավուրի, Էրիկ Քլեփթոնի եւ մյուս մեծերի «պտշած» հայացքները: Շարունակելով ռեժիսուրայի թեման, նշենք, որ անհասկանալի «մուլտիպլիկացիոն-թռչկոտող» հնարքները, առանձին աչքի, քթի կամ էլ վարողի շրթունքում օղակի, «լեռնադահուկորդի» կոշիկների եւ, վերջապես, վարողի կողմից ջանասիրաբար պտտացվող թզբեհի, «համեմված» անընդհատ, անվերջ, անսահման ռաբիս «կլկլոցներով», ստեղծում են հի-

հետո նոր ընտանիքի մասին: Զրուցակիցն էլ բավականին «ինքնատիպ» «բացահայտումներ» արեց, օրինակ, այն մասին, որ երբ պատանեկության ծեսի ժամանակ քահանան հարցնում է փեսացուին «տե՞ր ես», իսկ հարսնացուին «հնազա՞նդ ես», ապա դա մարդու իրավունքների խախտում է: Էլ չենք ասում այն մասին, որ զրուցակցի շուրթերից հնչեց այսպես կոչված ոչ նորմատիվային լեքսիկային պատկանող մի բառ, թեկուզեւ թեթեւակիորեն «խլացված», որով ժողովուրդը սովորաբար պիտակավորում է միասեռական տղամարդուն:

Հաջորդ հաղորդումը հայոց բանակի մայրի, ասել է թե բարձրաստիճան սպայի համազգեստ հագած մի մարդու հետ էր, որը ներկայացավ այսպես՝ բանաստեղծ-գրող-երգիծաբան, որի հետ տիկին Վիոլետը կրկին խոսում էր «նանարիկների», «մարմնական սիրո», «գանգառ-գանգառ» բաների, բաժակակիցների, նրա մասին, որ «կինը զինվորականի հրամանատարն է» եւ նույնիսկ ԱՄՆ-ում անցկացված փորձի մասին, երբ կապիկին ալկոհոլ են հրամցրել:

Ինչպես ասում են՝ մեր համբերության բաժակը լցվեց:

Մենք բնավ դեմ չենք որեւէ նորարարության, ինչպես ասում են, էքսպերիմենտների, մանավանդ արվեստի բնագավառում: Բայց ամեն ինչ լավ է չափի մեջ եւ էպատաժը, եւ էքսցենտրիզմը, եւ նույնիսկ սկանդալը:

Թող չնեղանան մեզանից «Կենտրոնի» իսկապես շնորհալի աշխատակիցները, սակայն կարծում ենք, որ լուրջ քայլեր պետք է ձեռնարկվեն դրությունը շտկելու համար առաջին հերթին ընկերության ղեկավարների կողմից:

Հեռուստադիտողներ՝

ՌՈՒԶԱՆ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ,
Հայաստանի ժողովրդական արտիստ, Կոմիտասի անվան Երեւանի պետական կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր

ՌՈՒԶԱՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ,
Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարանի հոգեբանության ամբիոնի վարիչ, հոգեբանական գիտությունների թեկնածու

ՄԱՐԳԱՐԻՏԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ,
Կոմիտասի անվան Երեւանի պետական կոնսերվատորիայի դոցենտ

ԱՐՏԱԿ ՀԱՄԲԱՐՅԱՆ,
Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի ճարտարագիտական ֆակուլտետի փոխտնօրեն, տեխնիկական գիտությունների թեկնածու

ՍԱՄՎԵԼ ՄԿՐՏՉՅԱՆ,
ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության եվրոպայի վարչության պետ

Շառլ Ազնավուրի նոր ձայնասկավառակը

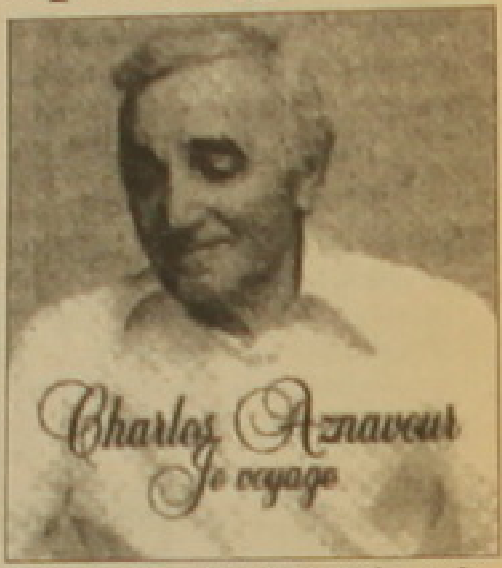

Դեկտեմբերի սկզբներին «Ազգը» տեղեկացրել էր Շառլ Ազնավուրի հուշերի գրքի, երգերի նոր ալբոմի եւ մյուս գործերի մասին: Տարեվերջին EMI երաժշտական հրատարակչությունում լույս տեսավ նրա «Ես ճամփորդում եմ» կոմպակտ ձայնասկավառակը: Իվան Կասարի ձեւավորած նոր ձայնասկավառակը ասես նախանշում է Շառլ Ազնավուրի առաջիկա համերգները, որոնք Փարիզում տեղի կունենան ապրիլի 16-ից մայիսի 22-ը: Համագումարների պալատում կայանալիք համերգները կավարտվեն Ազնավուրի 80-ամյակի օրը:

Բանաստեղծ, երգիչ, երգահան, դերասան Շառլ Ազնավուրը վաղուց արդեն իր արժանավոր տեղն է զբաղեցնում ֆրանսիական երգի ու պոեզիայի պանթեոնում: Ինչպես ասում են, նա աշխարհին ապացուցելու բան այլեւս չունի: Ձայնասկավառակի նոր երգերից են «Ես ոչինչ չեմ լսում», «Լիսաբոն», «Ես բարեկամներ ունեմ երկու կողմերում» եւ այլն: Նաեւ առկա է Շառլի եւ դստեր՝ Կատյայի մի հրաշալի զուգերգ:

Կոմիտասի փարիզյան արձանի կառուցման ծախսերը 2003 թ. չեն ծածկվել

Փարիզի «Աշխարհ» թերթը տեղեկացնում է, որ ի հիշատակ Հայոց ցեղասպանության զոհերի Փարիզում մասամբ կառուցված Կոմիտասի արձանի վրա ծախսվելիք 125.000 եվրո գումարը 2003 թ. չի հայթայթվել: Թերթը դա համարում է ամոթալի երեւույթ: Նշելով, որ հանրային հանգանակությանը չմասնակցելու զանազան պատճառները չեն կարող արդարացում ծառայել, «Աշխարհն» ընդգծում է, որ նվիրատվությունների հանգանակումը շարունակվում է:

Ամեն ոք պետք է գիտակցի իր պատասխանատվությունը Փարիզում նման հուշարձանի առկայության քաղաքական կարեւորության առումով՝ չխոսելով արդեն քանդակագործ Դավիթ Երեւանցու ստեղծագործության գեղագիտական արժեքի մասին:

Թերթը կշարունակի նվիրատուների (հաստատություններ, միություններ, ձեռնարկություններ, անհատներ) անունների հրապարակումը: Նվիրատվություններն ուղարկվում են «Կոմիտասի բարեկամներ» ընկերակցության հասցեով (75009, Փարիզ, Սեն Լազար 92) կամ փոխանցվում են Փարիզի «Էրվե» բանկի հաշվեհամարին (009253 N 0013):

Ռոբերտ դե Նիրոն բոլոր ժամանակների ամենանշանակալի կինոաստղ

60-ամյա դերասան Ռոբերտ դե Նիրոն, ըստ հարցումների, ճանաչվել է բոլոր ժամանակների ամենանշանակալի կինոաստղ՝ առաջ անցնելով մրցակիցներ Սթիվ Մքուինից, Ալ Պաչինոյից եւ Ջեկ Նիկոլսոնից:

Կինոյի ամբողջ պատմության մեջ 50 մեծագույն դերասանների բացահայտման նպատակով կազմակերպված քվեարկությանը մասնակցել են ավելի քան 13 հազար կինոսիրողներ, հաղորդում է «Անանովա» գործակալությունը:

Դերասանուհիների մեջ լավագույնը ճանաչվել է Մերիլին Մոնրոն. ընդհանուր վարկանիշով նա գրավում է 7-րդ տեղը: Նրան հաջորդում են Օդրի Հեփբյորնը, Ջուլիա Ռոբերտսը եւ Էլիզաբեթ Ռոբերտսը: Անգլիացիների մեջ լավագույնը Մայքլ Քեյնն է, որը տղամարդկանց ցանկում 10-րդն է:

Ռոբերտ դե Նիրոն ծնվել է 1943 թ. Նյու Յորքում, արվեստագետի ընտանիքում: 15 տարեկանից մասնակցել է մի շարք թատրոնների բեմադրությունների՝ միաժամանակ դերասանական վարպետություն սովորելով Ստելլա Ադլերից եւ Լի Ստրասբերգից:

Դե Նիրոն Ստանիսլավսկու համակարգի հետեւորդ է: Նա մանրակրկիտ մտնում է յուրաքանչյուր դերի մեջ: Այսպես, Մարտին Սկորսեզեի «Տաքսու վարորդում» (1976) նկարահանվելու համար նա երկար ժամանակ մեքենա է վարել Նյու Յորքում: «Կատաղի ցուլում» (1980) նկարահանվելուց առաջ 20 կգ-ով գիրացավ եւ մարզվում էր ռինգում: «Նյու Յորք, Նյու Յորք» ֆիլմի առիթով սովորեց սաքսոֆոն նվագել:

Առաջին անգամ նկարահանվել է Բրայան դե Պալմայի «The Wedding Party» ֆիլմում (1969): «Bang the Drum Slowly» ֆիլմում խաղացած դերի համար 1973 թ. կինոքննադատների նյույորքյան գիլդան նրան ճանաչել է լավագույն դերասան: Ֆրենսիս Ֆորդ Կոպպոլայի «Կնքահայրը» ֆիլմում կատարած դերը դե Նիրոյին լայն համբավ բերեց: 1981 թ. «Օսկար» ստացավ Սկորսեզեի «Կատաղի ցուլ» ֆիլմում իր դերակատարման համար:

1990-ական թթ. նկարահանվեց «Քնածները» (1996), «Մարվինի սենյակը» (1996), «Վերլուծիր դա» (1999) ֆիլմերում:

Գ. Ռ.

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

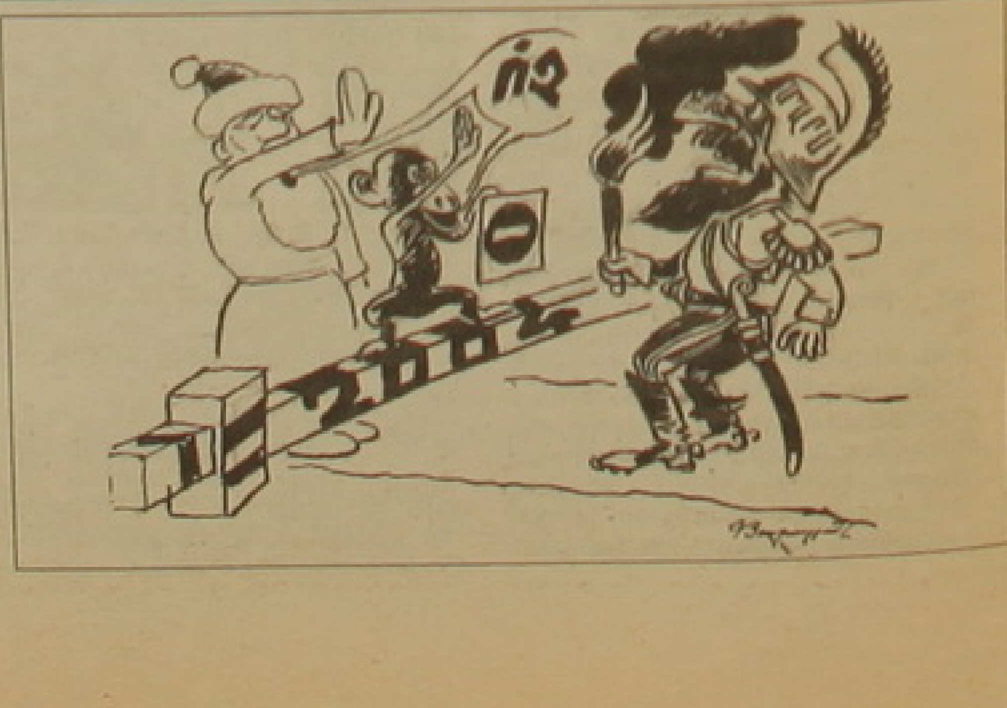

Մարզական

ՖԻԴԵ-ի ցուցակում Վլադիմիր Հակոբյանը 19-րդն է

ՖԻԴԵ-ն հրապարակել է շախմատիստների հերթական վարկանիշային ցուցակը հունվարի 1-ի դրությամբ: Ինչպես եւ նախորդ տարի, այս անգամ էլ աշխարհի լավագույն շախմատիստների ցանկը գլխավորում է ՖԻԴԵ-ի վարկածով աշխարհի 13-րդ չեմպիոն Գարրի Կասպարովը: Վերջին անգամ ՖԻԴԵ-ն վարկանիշային ցանկը հրապարակել էր 2003 թ. հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ: Կասպարովն իր վարկանիշը բարձրացրել է 1-ով եւ այժմ 2831 միավորով վստահորեն գլխավորում է աշխարհի լավագույն շախմատիստների ցուցակը: Նա միակ գրոսմայստերն է, որ հասել է 2800-ի սահմանագիծը: 17 շախմատիստ ունեն 2700 եւ բարձր վարկանիշ: Սովորաբար, նման վարկանիշ ունեցողներին համարում են էլիտար շախմատիստներ: Անցյալ տարի առաջին անգամ 2700-ի սահմանագիծը հաջողվել էր հասնել նաեւ երեւանցի գրոսմայստեր Վլադիմիր Հակոբյանին (2703), սակայն նրան չհաջողվեց պահպանել բարձր վարկանիշը: Ներկայում Հակոբյանը 2693 վարկանիշով զբաղեցնում է 19-րդ հորիզոնականը: Ճիշտ է, հոկտեմբերի հետ համեմատ, Հակոբյանն իր վարկանիշն ավելացրել է 9 կետով՝ 3 հորիզոնականով բարձրանալով վեր: Հայազգի շախմատիստներից Հակոբյանն այժմ ամենաբարձր վարկանիշն ունի: Բացի նրանից, 100 լավագույն շախմատիստների թվում ընդգրկվել են եւս 5 շախմատիստներ, որոնցից միայն երեքն են ներկայացնում Հայաստանը: Հակոբյանից հետո ամենաբարձր վարկանիշն ունի Լեւոն Արոնյանը: 21-ամյա շախմատիստը, որ ներկայում բնակվում է Գերմանիայում եւ ցուցակում ներկայացնում է այդ երկիրը, 2648 վարկանիշով 45-րդ տեղում է: Թեեւ նախորդ ցուցակի հետ համեմատ Արոնյանի վարկանիշը մեկով նվազել է, սակայն նա 2 հորիզոնականով վեր է բարձրացել:

Սլովակիան ներկայացնող Սերգեյ Մովսիսյանը պահպանել է իր դիրքը (52-րդ տեղ), թեեւ վարկանիշը 6 կետով նվազել է (2639): Ցուցակում 4 հորիզոնականով վեր է բարձրացել Սմբատ Լպուտյանը (58-րդ տեղ), որը նույնքան կետով ավելացրել է իր վարկանիշը (2634): Մեր ամենափորձառու գրոսմայստերներից մեկը՝ Ռաֆայել Վահանյանը 2623 գործակցով 74-րդ տեղում է՝ նահանջելով մեկ հորիզոնականով: Ցուցակում Հայաստանի վերջին ներկայացուցիչը՝ Գաբրիել Սարգսյանը 3 հորիզոնականով վեր է բարձրացել (78-րդ տեղ)՝ գործակիցն ավելացնելով 4 կետով (2618):

Ինչպես եւ նախորդ տարի, շախմատիստուհիների վարկանիշային ցուցակը գլխավորում է հունգարուհի Յուդիթ Պոլգարը, որը վաղուց հիմնականում մասնակցում է տղամարդկանց մրցաշարերին: Ուստի պատահական չէ, որ նա կրում է նաեւ տղամարդկանց գրոսմայստերի բարձրագույն տիտղոսը եւ միաժամանակ տեղ է զբաղեցնում նաեւ 100 լավագույն շախմատիստների ցուցակում՝ 2728 վարկանիշով գրավելով 8-րդ տեղը: Նրա առավելությունն իր մրցակցուհիների նկատմամբ բացահայտ է: Բավական է նշել, որ ցուցակում 2-րդ տեղը զբաղեցնող աշխարհի նախկին չեմպիոնուհի չին Սյու Ցզյունը Պոլգարին վարկանիշով զիջում է 164 կետով: Հայաստանի պատվիրակներից աշխարհի 50 լավագույն շախմատիստուհիների թվում իր պատվավոր տեղն է զբաղեցնում Եվրոպայի չեմպիոնուհի, 2003 թ. հանրապետության լավագույն մարզուհի Էլինա Դանիելյանը: Նա 2428 վարկանիշով 32-րդ տեղում է: Հետաքրքրական է, որ անցյալ տարվա ցուցակում Հայաստանը եւս ներկայացված էր մեկ շախմատիստով: Այն ժամանակ Լիլիթ Մկրտչյանը 2416 գործակցով 38-րդ հորիզոնականն էր զբաղեցնում: 50 լավագույն շախմատիստուհիների ցուցակում բոլորից շատ՝ 10 ներկայացուցիչ ունի Ռուսաստանը: Չինաստանը ներկայացված է 8 շախմատիստուհիով, Ուկրաինան ու Վրաստանը՝ 4-ական:

100 լավագույն շախմատիստների ցանկում եւս Ռուսաստանը մեծ ներկայացուցչություն ունի (16 շախմատիստ): Ցավոք, Հայաստանի պատվիրակներից եւ ոչ մեկը տեղ չի գրավել մինչեւ 20 տարեկան պատանիների եւ աղջիկների լավագույն տասնյակում: Պատանիների ցուցակը գլխավորում է 16-ամյա ադրբեջանցի գրոսմայստեր Թեյմուր Ռաջաբովը, որը 100 լավագույնների ցուցակում 35-րդն է: Աղջիկների վարկանիշային աղյուսակը գլխավորում է 16-ամյա հնդիկ շախմատիստուհի Խամփի Կոներուն: Աշխարհի ամենաերիտասարդ գրոսմայստեր Սերգեյ Կարյակինը (հունվարի 12-ին լրացավ նրա 13-ամյակը) ցուցակում 18-րդն է:

Ընթերցողներին ներկայացնում ենք լավագույն տասնյակները:

Տղամարդիկ

1. Գարրի Կասպարով	Ռուսաստան	2831
2. Վլադիմիր Կրամնիկ	Ռուսաստան	2777
3. Վիշվանաթան Անանդ	Հնդկաստան	2766
4. Պյոտր Սվիդլեր	Ռուսաստան	2747
5. Ալեքսեյ Շիրով	Իսպանիա	2736
6. Վեսելին Թոփալով	Բուլղարիա	2735
7. Ալեքսանդր Մորոզեւիչ	Ռուսաստան	2732
8. Յուդիթ Պոլգար	Հունգարիա	2728
9. Ռուսլան Պոնոմարյով	Ուկրաինա	2722
10. Պետեր Լեկո	Հունգարիա	2722

Կանայք

1. Յուդիթ Պոլգար	Հունգարիա	2728
2. Սյու Ցզյուն	Չինաստան	2564
3. Սվետլանա Մատվեեւա	Ռուսաստան	2502
4. Ալիսա Գալյամովա	Ռուսաստան	2502
5. Մայա Չիբուրդանիձե	Վրաստան	2502
6. Խամփի Կոներու	Հնդկաստան	2498
7. Կատերինա Լախնո	Ուկրաինա	2493
8. Ժու Չեն	Չինաստան	2490
9. Հու Յուհուա	Չինաստան	2489
10. Պիա Կրամլինգ	Շվեդիա	2488

Պատանիներ

1. Թեյմուր Ռաջաբով	Ադրբեջան	2656
2. Լուկ Մաքշեյն	Անգլիա	2651
3. Շահրիար Մամեդյարով	Ադրբեջան	2646
4. Եվգենի Ալեքսեեւ	Ռուսաստան	2609
5. Էռնեստո Ինարկիեւ	Ռուսաստան	2606
6. Դավիթ Նավարա	Չեխիա	2604
7. Ֆերենց Բերկես	Հունգարիա	2602
8. Բու Խիանգզյու	Չինաստան	2600
9. Անդրեյ Վոլոկիտին	Ուկրաինա	2594
10. Մերաբ Գագունաշվիլի	Վրաստան	2583

Աղջիկներ

1. Խամփի Կոներու	Հնդկաստան	2498
2. Կատերինա Լախնո	Ուկրաինա	2493
3. Ալեքսանդր Կոստենյուկ	Ռուսաստան	2469
4. Նանա Ձագնիձե	Վրաստան	2459
5. Ցհաո Հու	Չինաստան	2452
6. Տատյանա Կոսինցեւա	Ռուսաստան	2447
7. Նադեժդա Կոսինցեւա	Ռուսաստան	2425
8. Մարիա Սեբագ	Ֆրանսիա	2404
9. Էլիզաբեթ Պաեթց	Գերմանիա	2399
10. Նատալյա Պոգոնինա	Ռուսաստան	2382

Վրաց ֆուտբոլիստի մահը

Սրտի նոպայից վախճանվել է Կիեւի «Արսենալի» 23-ամյա վրաց ֆուտբոլիստ Շալվա Ափխազավան: Նրա դիակը գտնվել է թիմի մարզաբազայում: Վրաց ֆուտբոլիստը պատրաստվում էր իր խաղընկերների հետ հաջորդ օրը մեկնել Անթալիա՝ ուսումնամարզական հավաքի:

Ֆուտբոլային կենսագրությունն Ափխազավան սկսել էր Բաթումում, որտեղ 1997-2001 թթ. հանդես էր եկել տեղի «Դինամոյում»: Երկու տարի առաջ նա տեղափոխվել էր Կիեւի «Արսենալ»՝ կարճ ժամանակամիջոցում դառնալով թիմի առանցքային խաղացողներից մեկը: Անցյալ տարի նա «Արսենալի» լավագույն ռմբարկուն էր՝ մտնելով 2002/03 թթ. մրցաշրջանի առաջնության լավագույն ռմբարկուների հնգյակ: 2000-01 թթ. Ափխազավան հանդես է եկել Վրաստանի երիտասարդական հավաքականում, իսկ վերջին երկու տարիներին մի քանի անգամ հրավիրվել էր երկրի ազգային հավաքական:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Հուսաբեր» ՓԲԸ-ն, որն այսուհետեւ տնօրինելու է 56-րդ դեցիմետրային կապուղին, հայտարարում է «Երկիր մեդիա» հեռուստաընկերության հեռուստանշանի (լոգո) մրցույթ:

«Երկիր մեդիա» հեռուստաընկերությունն իր հեռուստանշանը պատկերացնում է. երկիրը ոչ միայն Հայաստանն է, այլեւ ողջ աշխարհն ու երկիր մոլորակը:

Մրցույթին անհրաժեշտ է ներկայացնել ինչպես տպագիր, այնպես էլ երկչափ եւ եռաչափ (2d, 3d) ֆորմատում պատրաստված հեռուստանշան:

Լավագույնը ճանաչված առաջարկը կպարգեւատրվի 300.000 դրամով եւ հնարավոր (ոչ պարտադիր, համաձայնեցված) փոփոխություններից հետո կդառնա հեռուստաընկերության հեռուստանշանը:

Առաջարկներ կարող եք ներկայացնել ք. Երեւան, Չարենցի 94 հասցեում գործող հեռուստաընկերության գրասենյակ, մինչեւ 2004 թ. փետրվարի 14-ը ներառյալ:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 576 512, 576 595, նամակների e-mail yerkirtv@arminco.com:

ՏՐԱՆՍՖԵՐ

Էդգար Դավիդսն այսուհետեւ կկրի «Բարսելոնի» մարզաշապիկը

Իտալական «Յուվենտուսի» հոլանդացի կիսապաշտպան Էդգար Դավիդսը մինչեւ մրցաշրջանի ավարտը վարձավճարով հանդես կգա իսպանական «Բարսելոնում»: Երկու ակումբների միջեւ վերջապես համաձայնություն կայացվեց Դավիդսի հարցում: Վերջինիս պայմանագրի ժամկետը «Յուվենտուսի» հետ ավարտվում է այս տարվա ամռանը, որից հետո Դավիդսն ազատ ֆուտբոլիստի կարգավիճակ կստանա: Դավիդսը «Բարսելոնում» ամսական 150 հազար եվրո աշխատավարձ կստանա: Իսկ տեղափոխության համար «Բարսելոնը» «Յուվենտուսին» 1,5 մլն եվրո պետք է վճարի:

Ծնունդով սուրինամցի Էդգար Դավիդսի անունը ֆուտբոլասերներին հայտնի դարձավ 1991-92 թթ. մրցաշրջանում, երբ նա սկսեց հանդես գալ «Այաքսում»: Այդ տարի նա թիմի կազմում դարձավ ՈՒԵՖԱ-ի գավաթակիր: Թիմի կազմում անցկացրած 5 մրցաշրջաններում Դավիդսը դարձավ նաեւ չեմպիոնների լիգայի, Միջմայրցամաքային գավաթի եւ Եվրոպայի սուպերգավաթի խաղարկությունների հաղթող, ինչպես նաեւ Հոլանդիայի գավաթակիր: 1996 թ. նա տեղափոխվեց «Միլան», սակայն իտալացիների կազմում 1,5 տարվա ընթացքում նրա խաղը չստացվեց: Իսկ ահա «Յուվենտուսում» շատ կարճ ժամանակամիջոցում դարձավ թիմի առանցքային ֆուտբոլիստներից մեկը: «Յուվենտուսում» Դավիդսը դարձել է Իտալիայի եռակի չեմպիոն եւ երկրի կրկնակի սուպերգավաթակիր:

Էդգար Դավիդսին արդեն ներկայացրել են «Բարսելոնի» երկրպագուներին: Նա կատալոնյան թիմում հանդես է գալու 3 համարի մարզաշապիկով: Դավիդսը «Բարսելոնում» վեցերորդ հոլանդացին է:

Մրցաշրջանի ավարտին «Պարման» վաճառքի կհանվի

Իտալիայի «A» սերիայի մասնակից «Պարման» հայտնվել է ֆինանսական ծանր կացության մեջ: Դա պայմանավորված է ակումբի գլխավոր հովանավոր «Պարմալատ» կաթնամթերքների կոնցեռնի սնանկացմամբ: Իտալիայի արդյունաբերության նախարարության ներկայացուցիչ Անտոնիո Մարցանոն հայտարարել է, որ թիմի ֆինանսական վիճակը բարելավելու համար անհրաժեշտ կլինի արդեն այժմ վաճառել թիմի մի քանի առաջատար ֆուտբոլիստներին, իսկ մրցաշրջանի ավարտից հետո վաճառքի հանել «Պարման»՝ ակումբի համար նոր հովանավոր գտնել: Նախատեսվում է, որ բրազիլացի Ադրիանոն կվերադառնա Միլանի «Ինտեր»: Տրանսֆերի կհանվեն ֆրանսիացի դարպասապահ Սեբաստիան Ֆրեյը, իտալացի պաշտպան Մատեո Ֆերարին եւ Իտալիայի երիտասարդական հավաքականի հարձակվող Ալբերտո Ջիլարդինոն:

1913 թ. հիմնադրված «Պարման» 1929 թ. ընդգրկվեց Իտալիայի «B» սերիայի առաջնությունում: 1990 թ. թիմն իրավունք ստացավ վիճարկելու երկրի չեմպիոնի կոչումը: Մեկ տարի անց սկսվեց թիմի վերելքը: 1993 թ. «Պարման» նվաճեց գավաթակիրների գավաթը, 1995 եւ 1999 թթ. դարձավ ՈՒԵՖԱ-ի գավաթակիր:

«Պարմայի» վաճառքի մասին լուրը հերքել է Ռոման Աբրամովիչը: Իտալական լրատվամիջոցների հաղորդագրության համաձայն «Չելսիի» սեփականատերն արդեն բանակցել է «Պարմայի» ղեկավարության հետ: Ճիշտ է, բանակցությունների արդյունքներն անհայտ են, սակայն լրատվամիջոցների կարծիքով, գործարքի կնքումը շատ հավանական է: Հայտնի է դարձել, որ Ռոման Աբրամովիչը 40 մլն եվրո է առաջարկել «Պարման» գնելու համար:

«ՆԱՄԱԿԱՆԻՇ» ՓԲԸ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ Է ՄՐՑՈՒՅԹ

«Նամականիշ» ՓԲԸ հայտարարում է 2004 թ. փոստային նամականիշերի նախագծման (դիզայնի) մրցույթ հետեւյալ թեմաներով.

1. EUROPA 2004. Արձակուրդ
2. Հայաստանի բուսական եւ կենդանական աշխարհ. միջատներ
3. Արմեն Տիգրանյանի ծննդյան 125-ամյակը
4. Միքայել Նալբանդյանի ծննդյան 175-ամյակը
5. Մուրացանի ծննդյան 150-ամյակը
6. Հայաստանի գիտությունը եւ տեխնիկան
7. XXVIII Օլիմպիական խաղեր
8. Ռուսական արվեստ
9. Ֆուտբոլի համաշխարհային ֆեդերացիայի 100-ամյակը

Մրցույթին մասնակցողները կարող են ծանոթանալ պայմաններին Մաշտոցի 43 հասցեով, հեռ.՝ 56-93-34, աշխատանքային օրերին՝ ժամը 15.00-18.00, իսկ աշխատանքները ներկայացնել «Նամականիշ» ՓԲԸ, ք. Երեւան, Սարյանի 22 կամ Մաշտոցի 43 հասցեներով մինչեւ 2004 թ. փետրվարի 1-ը, ժամը 17.00:

CONVERSE BANK ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Կոնվերս բանկ» ՓԲԸ դահլիճի կապիտալ վերանորոգման կապալառուի եւ կոմունիկացիաների շինարարական աշխատանքների համար հայտարարում է մրցույթ:

Մասնակիցները մրցութային փաստաթղթերը կարող են ստանալ «Կոնվերս բանկի» մրցութային հանձնաժողովից հունվարի 15-ից մինչեւ հունվարի 31-ը:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել հետեւյալ հեռախոսահամարով՝ 54-54-16:

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 14.1.2004 թ. ժ. 9:00-ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	569.55	563.90	575.20
EUR	1	եվրո	731.81	727.40	736.20
RUR	1	ռուս. ռուբլի	19.72	18.50	20.90

ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԴԱՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐԸ

*ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քրեական եւ զինվորական գործերով պալատի նախագահ, իրավագիտության թեկնածու **Մհեր Խաչատրյանի** հետ հարցազրույցը վարում է լրագրող **Անդրանիկ Ռոկանյանը**:*

- Հայաստանի իշխանությունների կողմից կոռուպցիայի դեմ ուղղված մի շարք ձեռնարկումներում առանձնապես կարեւորվում է Հակակոռուպցիոն ռազմավարության եւ դրա իրականացման միջոցառումների ծրագիրը, որի մշակման աշխատանքներին դուք, անշուշտ, քաջածանոթ եք:

- Այո: Եվ ես ողջունում եմ ՀՀ կառավարության ծրագիրը. մեր հասարակությունը բնականոն կերպով զարգանալ չի կարող, եթե կյանքում այդ բացասական երեւույթն իր բազմաթիվ դրսեւորումներով առկա է: Չկա մի երկիր, հասարակություն, որն իսպառ ազատ լինի այդ չարիքից, սակայն երեւույթի տարածմանը խթանող պատճառների եւ պայմանների վերացումը միայն կարող է նպաստել հանրապետությունում բարոյահոգեբանական առողջ մթնոլորտի ձեւավորմանը, իրավական պետության հաստատմանը, տնտեսության զարգացմանն ու աղքատության հաղթահարմանը:

Հայաստանում կոռուպցիայի առանձնահատկությունների եւ դրանց իրական ծավալների բացահայտումն ու գնահատումը պայքարի առաջնային պայմաններն են, եւ այս առումով ես կարեւորում եմ օրենսդրական միջավայրի կատարելագործումն ու համապատասխանեցումը եվրոպական չափանիշներին, քանի որ

ա) Հայաստանն ընտրել է զարգացման ազատ շուկայական տնտեսակարգը. բ) մեր պետությունը, դառնալով Եվրախորհրդի անդամ երկիր, պարտավորվել է առաջնորդվել Եվրախորհրդի պահանջներով:

- Կմանրամասնե՞ք:

- Անպայման: Կոռուպցիան իր բազմաթիվ դրսեւորումներով (կաշառակերություն, հովանավորչություն, պաշտոնական դիրքի չարաշահում եւ այլն) վերջնարդյունքում քրեական հանցագործությունների փունջ է, որն իր հերթին, հայտնի է, ունի սոցիալական արմատներ:

Ասել է թե դատական իշխանության կայացումն ու կատարելագործումը կարեւորագույն հիմնահարցեր են որպես երկրում օրենքների մեկնաբան եւ իրականացնող: Մինչդեռ այս ոլորտում մենք ունենք լուրջ խնդիրներ: Օրինակ, մեր երկրում դատավորին վերապահված է գրեթե անսահմանափակ լիազորություն պատժի որոշման հարցում, որը, սակայն, նաեւ պաշտոնական դիրքի չարաշահման սողանցք է նախանշում (համեմատության համար ասեմ, որ Ֆրանսիայում գործում է բացարձակ սկզբունք, այսինքն՝ ամեն արարքի համար օրենսդրի կողմից սահմանված է որոշակի պատիժ՝ այս հարցում կանխելով դատավորի լիազորությունները):

Ծրագրի մշակման նպատակով մեծ աշխատանք է կատարված. հստակեցված են իրականացվելիք միջոցառումների հիմնական ուղղությունները: Հատկապես կարեւոր է հակակոռուպցիոն ռազմավարության իրականացման նախապայմաններից մեկը՝ հիմնախնդիրներին համակողմանի մոտեցումը, քանի որ, օրինակ, դատական իշխանությունում կոռուպցիան կարող է շատ դեպքերում խաթարել առողջապահության կամ կրթության բնագավառներում իրականացվող բարեփոխումների ընթացքը:

Հայտնի է, որ երկրի բնականոն զարգացման կարեւոր պայմանը օրենքների իրավական լինելն է, որովհետեւ օրենքներն են կարգավորում բոլոր հասարակական հարաբերությունները: Եվ մեծ նշանակություն ունի այն, թե ինչպիսի օրենքներ է ընդունում մեր խորհրդարանը. միայն դրանց իրավական լինելը եւ եվրոպական կոնվենցիային համապատասխանությունը կարող են ապահովել ներդրումները, մեղմացնել-փոքրացնել ռիսկերը, ապահովել օրենսդրական բարենպաստ միջավայր: Այս առումով չեմ կարող չնշել 2003թ. նոյեմբերի 5-ին ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից կատարված մի փոփոխություն-լրացումը ՀՀ քրեական օրենսգրքի 76 հոդվածում, ըստ որի 104 հոդվածի 2-րդ մասով, 305 հոդվածով եւ այլն, ցմահ ազատազրկման դատապարտված անձինք պատժից պայմանական վաղաժամկետ չեն ազատվում: Խնդիրն այն է, որ նոր խմբագրմամբ այս օրենքը հակասում է մարդու իրավունքների Եվրոպական կոնվենցիայի 3-րդ հոդվածին, համաձայն որի ոչ ոք չի կարող ենթարկվել խոշտանգումների կամ պահվել անմարդկային պայմաններում: Եվ չնայած ըստ ՀՀ Սահմանադրության 6-րդ հոդվածի ՀՀ անունից վավերացված միջազգային պայմանագրերը հանդիսանում են մեր օրենսդրության բաղկացուցիչ մասը եւ հակասության դեպքում գերակայելի է միջազգային պայմանագիրը, ամեն դեպքում հարկ է խուսափել նման նախադեպերից:

- Մեր օրենսդրության մեջ տակավին չլուծված ինչպիսի՞ հանգուցային խնդիրներ կան, որոնց կարգավորումը անհետաձգելի է:

- Լիովին կարգավորված չէ նվազագույն պատժի նշանակման խնդիրը, ի տարբերություն եվրոպական շատ երկրների օրենքների, որոնք մեղադրյալի պատասխանատվությունը ծանրացնող որեւէ հանգամանքի բացակայության պարագայում նախորոշում են դատավորի պարտադիր անելիքը. այն է՝ նշանակել սահմանված նվազագույն պատիժ: Ավելին, եթե մեր օրենսգրքում սպառիչ է պատասխանատվությունը ծանրացնող հանգամանքների ցանկը, ապա անավարտ է մեղմացնող հանգամանքների ցանկը, որի հետեւանքով հաճախ հանդիպում են դեպքեր, երբ երկու իրար նման գործերի (օրինակ՝ հափշտակություն, մեղադրյալները նախկինում դատված չեն եղել, տվել են խոստովանական ցուցմունք, վնասը վերականգնված է, խնամքի տակ ունեն երկու անձ) տրվել են տարբեր գնահատականներ եւ սահմանվել տարբեր պատիժներ:

Առհասարակ օրենքը հարկ է ձեւակերպել այնպես, որպեսզի մարդուն իրավունք տրվի կանխատեսել իր վարքագիծը: Վերջինս պետք է հստակ իմանա, թե որ արարքի համար իրեն ինչ պատիժ է վերապահված: Հակակոռուպցիոն ռազմավարության իրականացման ճանապարհին, մասնավորապես օրենսդրության կանոնակարգման տեսակետից, այս եւ նմանատիպ հստակեցումները օրվա հրամայական են: Դրանք մասնավորապես վարքագծի հետեւանքների գնահատման փուլում մարդու հոգեբանության մեջ կբացառեն անորոշությունը, օրենքների խախտման դեպքերում կնվազեցնեն ռիսկերը եւ միաժամանակ կսահմանափակեն պատժաչափի շուրջ որոշակի հանցակազմ պարունակող «առեւտրի» հնարավորությունը օրենքը իրականացնող անձանց հետ:

- Որո՞նք են կոռուպցիայի դեմ պայքարի առաջնահերթ խնդիրները դատաիրավական համակարգում:

- Պետք է արձանագրել, որ վերջին հինգ տարիների ընթացքում մեծ աշխատանք է իրականացվել: Որոշակի ուսումնասիրություններ են կատարվել դատավորի կարգավիճակի դատարանակազմության եւ արդարադատության խորհրդի մասին օրենքների նախագծերի մշակման նպատակով: Դրանք ենթադրում են համակարգային փոփոխություններ կյանքում, կենցաղում, տնտեսության ոլորտում, ամենակարեւորը, մարդու եւ հասարակության հոգեկերտվածքում:

Ներկա փուլում ես առաջնային եւ սկզբունքային քայլ եմ համարում դատական համակարգի համապատասխանեցումը արդի պահանջներին, որը նշանակում է իրականացնել Եվրոպական կոնվենցիայի դրույթների օրենսդրական ամրագրումը: Ես համոզված եմ, որ այն արժեքները, որոնք պաշտպանվում են այդ կոնվենցիայով, միատեսակ քրեաիրավական պաշտպանվածություն կստանան Եվրախորհրդի անդամ բոլոր երկրներում, առավել կկոնկրետանան հանցագործությունների համար նախատեսված պատիժներն ըստ իրենց բնույթի եւ մանրամասների՝ դատավորներին օրենքով «ազատելով» անսահմանափակ կամ չափից ավելի լիազորություններ ունենալու չհիմնավորված բեռից, որը նաեւ ծնում է կոռուպցիոն երեւույթներ: Օրինակ, եվրոպական երկրների դատական համակարգում առաջնայինը համարվում են փաստերը, մինչդեռ մեզ մոտ, այսպես ասեմ, գնահատողական է: Սա իր հերթին շոշափում է դատավորի պաշտպանության խնդիրը, քանի որ վերջինս իր աշխատանքի իրականացման գործընթացում տակավին անկախ չէ, իսկ դրա հետեւանքով մեր երկրում դատավորի կարգապահական պատասխանատվությունը հեղհեղուկ է:

Այսօր մեզ մոտ գործող եռաստիճան դատական համակարգը (որի կյանքի կոչմանը մասնակցել եմ նաեւ ես) կատարելագործման կարիք ունի, քանի որ, ինչպես փորձը ցույց է տալիս, հնարավորություն է թողնված դատական մի շարք գործերի «շրջապտույտ» կատարել եռաստիճան դատական համակարգում, որը խախտում է կոնվենցիայի մեկ այլ պահանջ, ըստ որի առկա է գործերի քննության խելամիտ ժամկետի գաղափարը: Այս առումով ես կառաջարկեի վերաքննիչ դատարանին որոշակի դեպքերում վերապահել առաջին ատյանի գործեր քննելու լիազորություն, որն իր հերթին նշանակում է ըստ արժանվույն գնահատել, արժեվորել դատավորի ժամանակը եւ նրան հնարավորություն ընձեռել քննելու առավել բարդ եւ ծանր հանցագործություններ: Դատաիրավական համակարգում բարեփոխումների եւ աշխատանքի կատարելագործման հիմնախնդիրներն ըստ էության ծառայում են հասարակական հարաբերությունների կանոնակարգմանն ու մարդու իրավունքների պաշտպանությանը: Այս կապակցությամբ չեմ կարող չնշել տուժողի իրավունքների ընդլայնման խնդրի կարեւորությունը: Բերեմ օրինակ. մեր երկրում մասնավոր բողոքի գործերը չորսն են (վիրավորանք, զրպարտություն, մարմնական թեթեւ վնասվածք եւ ծեծ), իսկ ասենք Շվեյցարիայում քրեական օրենսգիրքը ավելի քան քառասուն այդպիսի հանցակազմ է նախատեսում եւ դա ավելի ճիշտ է:

Անհրաժեշտ է համապատասխան օրենսդրական փոփոխություն կատարել նաեւ այն հարցով, որպեսզի ոչ մեծ ծանրության հանցագործությունների դեպքերում, երբ տուժողը հաշտվում է մեղադրյալի հետ, գործը կարճվի, ասել է թե նաեւ կանխվի հնարավոր չարաշահումը պատիժը սահմանելիս: Դրա օրինակը կա. Գերմանիայում տուժողի բողոքի ինստիտուտն այնքան ընդլայնված է եւ դատավորի լիազորություններն էլ օրենքի շրջանակներում այնքան հստակեցված, որ քննվող գործերի մոտ 47%-ը չի մտնում դատական քննության փուլ:

- Իսկ մեր հանրությունը պատրա՞ստ է նման փոփոխությունների:

- Այդ հարցը միշտ շոշափվում է: Արդարադատության նպատակը հասարակությունում քաոսի կանխումն է եւ համերաշխության ու կանոնակարգվածության հաստատումը. եւ կոռուպցիայի դեմ պայքարի ծրագիրը հենց այս խնդիրն է լուծելու: Եթե մենք ուզում ենք իրապես կանխել կոռուպցիոն երեւույթները հասարակության մեջ, ապա պետք է ստեղծենք անկախ դատական համակարգ, որը նշանակում է դատավորի անկախության եւ պաշտպանվածության ապահովում, այսինքն՝ նրա կախվածության մեծացումը օրենքից ու նրա տառից եւ հրապարակայնությունը պետք է լինի դատական գործունեության հիմնական սկզբունքը. այն որոշակի չափով ապահովում է կոռուպցիոն ռիսկերի կրճատումը արդարադատության բնագավառում: Ավելին, Հասարակության, այդ թվում լրատվամիջոցների ներկայացուցիչները, մասնակցելով դատավարություններին, դատական սխալներին ահազանգելու միջոցով փաստորեն վերահսկում են դատավորների աշխատանքը:

Կարեւոր է նաեւ դատավճիռների հրապարակումը: Այս տեսակետից շնորհակալ գործ է կատարել ՀՀ դատարանների նախագահների խորհուրդը՝ ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության հովանավորությամբ եւ «Քեմոնիքս Ինթերնեշնլ» կազմակերպության օգնությամբ հրատարակելով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 1999-2001թթ. որոշումները (ցավոք, այս օգտակար աշխատանքն այսօր չի շարունակվում որոշակի նյութական միջոցների բացակայության պատճառով): Սկզբունքային հարց է նաեւ դատական բոլոր որոշումների տարածումն ու տեղադրումը ինտերնետում, այն էապես կբարձրացնի դատավորի պատասխանատվությունը եւ կնպաստի դատական նախադեպի ստեղծմանը, որը վարչական իրավախախտումների կանխման արդյունավետ ճանապարհ է:

- Արդյո՞ք օրենքները կանոնակարգում են բոլոր հարաբերությունները, չէ՞ որ կյանքն ավելի բազմազան է եւ խորախորհուրդ:

- Տեղին է հարցադրումը: Եվ հենց այստեղ է, որ օրենքը պետք է կարգավորի խնդիրը: Այդ առումով նույնպես մեր դատական համակարգում լուրջ անելիք կա: Եվրոպական նախադեպերը սահմանում են, որ դատավորը պետք է ձեռնպահ չմնա որեւէ հարց լուծելուց: Իսկ Իսրայելի օրենսդրությունն ամրագրել է, որ եթե օրենքը տվյալ խնդիրը չի կարգավորում, պետք է ղեկավարվել Իսրայելի ավանդույթներով, քանի որ կարեւորը արդար լուծում տալն է: Չէ՞ որ սա նույնպես օրենք է...

- Ըստ ձեզ որո՞նք են դատական համակարգում բարեփոխումների իրականացման այն հիմնական փուլերը, որոնք կնախորոշեն կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդյունավետ ճանապարհները:

- Ժողովրդին պետք է ասվի միայն ճշմարտությունը: Հայտնի խոսք է. «Հայրենասիրությունը սկսվում է ճշմարտությունը սիրելուց»:

Հակակոռուպցիոն ռազմավարության իրականացման առաջին կարեւորագույն քայլն արվել է. մշակվել է ծրագիրը, որը բոլորիս համար պետք է դառնա աշխատանքների կազմակերպման ուղենիշ, հատկապես երբ խոսքը վերաբերում է երկրի օրենսդրական կատարելագործման հիմնախնդրին:

Երկրորդ. Հասարակությանը պետք է ներկայացնել այն բոլոր օրենսդրական նորմերը, որոնք բովանդակում են մեր երկրում առկա հասարակական հարաբերությունները: Այլ կերպ՝ հանրությանը պետք է վերապահել իր իրավունքների տերը լինելու իրավունքը եւ ոչ թե շարունակել թողնել օրենքներին անիրազեկ վիճակում, որը նրան ի վերջո դարձնում է խեղճուկրակ խնդրատու: Իսկ սա կոնկրետ դատական համակարգում նշանակում է դատավորի աշխատանքը օրենսդրորեն այնպես կանոնակարգել, որպեսզի նա չկարողանա իր գործունեությունը իրականացնել «ես այսպես եմ ուզում» արատավոր սկզբունքով, այլ առաջնորդվի «ես պարտավոր եմ, քանի որ այլ ճանապարհ չունեմ» կանոնով:

Կարեւոր եմ համարում դատական համակարգում մասնագետների պատրաստման եւ մասնագիտական որակավորման նորացման հիմնախնդիրների, ինչպես նաեւ եվրոպական դատարանների նախադեպերի թարգմանության հարցի լուծումը, մանավանդ, չթաքցնենք, մեր բուհերում շատ դեպքերում մասնագիտական ուսուցումը ընթանում է հին ծրագրերով:

- Դուք հավատու՞մ եք, որ հակակոռուպցիոն ռազմավարության եւ դրա իրականացման միջոցառումների ծրագիրը մեր երկրում կիրականանա:

- Անվերապահ հավատում եմ, քանի որ դա մեր երկրի անկախության ամրապնդման, բարգավաճման եւ հզորացման գրավականն է, որը ցանկանում եւ երազում ենք բոլորս:

Հ.Գ.- «Դժվարին հանգամանքներում ժողովրդին կարող է փրկել հերոսությունը, սակայն նրա մեծությունը որոշում է միայն մանր եւ առօրյա առաքինությունների ամբողջությունը»:

ԳՅՈՒՍՏԱՎ ԼԵԲՈՆ

Հրապարակվում է ՀՀ Հակակոռուպցիոն ռազմավարության ծրագրի իրազեկման գործընթացի շրջանակում:

Գովազդի համար զանգահարել՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 13. 01. 2004 Գինը՝ 100 դրամ